

Returadresse
Land, By og Kultur – Land og Vand
Smed Sørensens Vej 1, 6950 Ringkøbing

Ejer af husdyrbruget på
Stenbjergvej 10
6880 Tarm

Sagsbehandler
Poul Bennetzen
Direkte telefon
9974 1560
E-post
Poul.Bennetzen@rksk.dk
Dato
10. februar 2025
Sagsnummer
24-016477

Miljøgodkendelse

gældende for husdyrbruget på adressen
Stenbjergvej 10, 6880 Tarm

Virksomhedens art:
Matrikel nr.:
Betegnelse:
Tilsynsmyndighed:
Kvalitetssikret af:

Landbrug med kvæg
14a, Lønborggård Hgd., Lønborg
Husdyrbrug omfattet af §16 a i husdyrbrugsloven
Ringkøbing-Skjern Kommune
Berith Bressendorff, Ringkøbing-Skjern Kommune

Indholdsfortegnelse

Stamblad:	4
Oplysninger om husdyrbruget:	4
Meddelelse af miljøgodkendelse	5
Baggrund og kort resumé	5
Biaktiviteter	5
Afgørelsen	5
Vilkår for miljøgodkendelsen	8
Generelt	8
Nye kalvehytter	8
Godkendte stalde, produktioner og miljøteknologier	9
Beholdere til flydende husdyrgødning	10
Beskyttelse af jord, grundvand og overfladevand	10
Beskyttelse i forhold til naboer	11
Tilsyn, kontrol og egenkontrol	13
Uheld og risici	13
Bedst tilgængelige teknik / Renere teknologi	13
Ophør	13
Formalia	14
Lovgrundlag	14
Høring og offentliggørelse	14
Klagevejledning	15
Udnyttelse, kontinuitet og revurdering	16
Miljøkonsekvensrapport	19
Krav til miljøkonsekvensrapport	19
Gennemgang af miljøkonsekvensrapport	19
Miljøvurderingen	20
Erhvervsmæssigt nødvendig for ejendommens drift som landbrugsejendom.	20
Beskrivelse af husdyrbruget	20
Lokalisering	24
Forbudszoner	24
Afstandskrav	24
Beskyttelseslinjer	25
Samlet vurdering af lokalisering	25

Påvirkning af landskab	25
Geologiske interesseområder	25
Samlet vurdering af påvirkningen af landskab	26
Påvirkning af vilde planter og dyr	26
Ammoniak påvirkning af natur	26
Påvirkning af bilag IV-arter	30
Samlet vurdering af påvirkningen af vilde planter og dyr	32
Påvirkning af jord, grundvand og overfladevand	33
Uheld med husdyrgødning	37
Døde dyr	37
Olietanke	37
Strømsvigt	37
Samlet vurdering af påvirkningen af jord, grundvand og overfladevand	38
Påvirkning af naboer	38
Lugt	38
Støj og rystelser	41
Lys	42
Fluer og skadedyr	42
Støv	43
Transport	43
Samlet vurdering af påvirkning af nabogener	45
Anvendelse af BAT (bedste tilgængelige teknik)	45
Anvendelse af bedste teknik til reduktion af ammoniakemissionen	45
Konklusion	49
Bilag 1: Bygningsoversigt	51
Bilag 2: Opbevaringskapacitet	52
Bilag 3: Adresser inden for konsekvensradius	53
Bilag 4: Natur	54
Bilag 5: Adresser inden for konsekvensradius	56
Bilag 6: Afløb	57

Stamblad:

Bedriftens ejer og driftsansvarlig	Ejer af husdyrbruget på adressen Stenbjergvej 10 6880 Tarm
Bedriftens adresse	Stenbjergvej 10 6880 Tarm
Bedriftens miljøkonsulent og ansvarlige for miljøkonsekvensrapporten.	Peter Saling Miljørådgivning Ledvogtervej 116 9530 Støvring v. Peter Saling Telefon: 41-182020 E-mail: Peter@psmr.dk
Kommune	Ringkøbing-Skjern Kommune
Ejendomsnummer (BFE)	9226115
Bedriftens betegnelse	Husdyrbrug omfattet af § 16a i Bekendtgørelse af lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug
Ansøgning nr.	246230, indsendt d. 19. november 2024, ver. 4.

Oplysninger om husdyrbruget:

Stalde og produktioner:

Staldnavn	Staldstørrelse (m ²)	Produktionsareal (m ²)	Dyretype	Staldsystem	Lovliggørelse
Eksisterende staldafsnit					
Sengebåsestald	5.790	2.412	Malkekøer, kvier og stude.	Fast drænet gulv med skraber og ajle afløb.	
		1.896	Malkekøer, kvier og stude.	Fast drænet gulv med skraber og ajle afløb.	Ja (gulvsystem)
Kalvehytter 2	110	108	Kalve, (under 6 mdr.)	Dybstrøelse.	
Kalvehytter 3	242	75	Kalve, (under 6 mdr.)	Dybstrøelse.	
Velfærd	1.162	586	Malkekøer, kvier og stude.	Fast drænet gulv med skraber og ajle afløb.	Ja (gulvsystem)
		170	Malkekøer, kvier og stude.	Dybstrøelse.	Ja (dyrehold)
Velfærd	670	670	Malkekøer, kvier og stude.	Dybstrøelse.	
Nyt staldafsnit					
Kalvehytter	108	108	Kalve, (under 6 mdr.)	Dybstrøelse.	Ja (er etableret)

Opbevaringslagre

Navn	Lagertype	Størrelse (m ³)	Overfladeareal (m ²)
Eksisterende opbevaringslagre			
Gyllebeholder (GB 1)	Flydende	5.000	1.117
Gyllebeholder (GB 2)	Flydende	3.300	804

Navn	Lagertype	Størrelse (m ²)	Gødningstype
Eksisterende opbevaringslagre			
Møddingsplads	Fast	111	Kvæg, heste får og geder
Eksisterende ensilage mrk. 1+2	Fast	3.500	

Meddelelse af miljøgodkendelse

Baggrund og kort resumé

Ringkøbing-Skjern Kommune modtog den 19. november 2024, version 4 en ansøgning om miljøgodkendelse af husdyrbruget beliggende på adressen Stenbjergvej 10, 6880 Tarm.

Der er ikke tidligere meddelt miljøgodkendelse til husdyrbruget på Stenbjergvej 10, 6880 Tarm i henhold til husdyrbrugsloven §16a.

Kort resumé

Ansøgningen om miljøgodkendelse omfatter hele husdyrbruget hvor følgende lovliggøres:

- I eksisterende sengebåsestald lovliggøres 1.896 m² produktionsarealer med staldsystemet fast drænet gulv med skraber.
- I den eksisterende velfærdsstald lovliggøres 170 m² produktionsarealer med ny dyregruppe malkekøer, kvier og stude med staldsystemet dybstrøelse.
- I den eksisterende velfærdsstald lovliggøres også 586 m² produktionsarealer med staldsystemet fast drænet gulv med skraber.
- Der er etableret nye kalvehytter med 108 m² produktionsarealer.

Biaktiviteter

Ingen

Afgørelsen

Ringkøbing-Skjern Kommune meddeler hermed miljøgodkendelse af husdyrbruget på ejendommen matr. nr. 14a Lønborggård Hgd., Lønborg beliggende på adressen Stenbjergvej 10, 6880 Tarm. Afgørelsen meddeles i medfør af § 16a i Husdyrbrugsloven og på de angivne vilkår.

Miljøgodkendelsen gælder hele husdyrbruget uden markarealer og omfatter en lovliggørelse af nye kalvehytter med 108 m² produktionsarealer. Derudover lovliggøres 2.482 m² produktionsarealer med staldsystemet fast drænet gulv med skraber, samt 170 m² produktionsarealer med dybstrøelse anvendes til dyregruppen malkekøer, kvier og stude.

Miljøgodkendelsen gælder hele husdyrbruget og omfatter følgende produktionsarealer i eksisterende stalde:

Dyretype og staldsystem	Produktionsareal (m ²)
Malkekøer, kvier og stude. Fast drænet gulv med skraber og ajlefløb	2.412
Kalve, (under 6 mdr.). Dybstrøelse	183
Malkekøer, kvier og stude. Dybstrøelse	670
Ialt	3.265

Lovliggørelse af produktionsarealer i staldsystem/dyregruppe i eksisterende stalde:

Dyretype og staldsystem	Prod. areal (m ²)
Malkekøer, kvier og stude. Fast drænet gulv med skraber og ajlefløb	2.482
Malkekøer, kvier og stude. Dybstrøelse	170
Ialt	2.652

Lovliggørelse af ny kalvehytte

Dyretype og staldsystem	Prod. areal (m ²)	Total areal (m ²)
Kalve, (under 6 mdr.). Dybstrøelse	108	108

Afgørelse om miljøgodkendelse sker på baggrund af ansøgning skema nr. 246230, indsendt den 19. november 2024, version 4.

Afgørelsen om miljøgodkendelse af husdyrbruget Stenbjergvej 10, 6880 Tarm meddeles på baggrund af, at Ringkøbing-Skjern Kommune vurderer, at ansøger har truffet de nødvendige foranstaltninger for at forebygge og begrænse forurening ved anvendelse af bedst tilgængelige teknik, og at husdyrbruget i øvrigt kan drives på stedet, uden at påvirke omgivelserne på en måde, som er uforenelig med hensynet til naboer, landskab, natur og miljø.

Der gøres opmærksom på, at alle ændringer af eksisterende afløb som udgangspunkt skal godkendes.

Hvis der er øget areal med tagflader eller befæstede arealer hvor vandet afledes til nedsivning, skal der søges om en nedsivningstilladelse hos Ringkøbing-Skjern Kommune.

Hvis der er øget areal med tagflader eller befæstede arealer med afledning til vandløb, herunder dræn og grøfter, skal der søges om en udledningstilladelse hos Ringkøbing-Skjern Kommune. Der gøres hermed opmærksom på, at miljøgodkendelsen ikke fritager fra krav om tilladelse, godkendelse, eller dispensation efter anden lovgivning, herunder Museumsloven. Eventuelt byggeri/ombygning må først påbegyndes, når der ligger en særskilt tilladelse til igangsættelse af byggeriet.

Forholdet til museumsloven

Der gøres opmærksom på, at sten og jorddiger, der er omfattet af bestemmelserne i Museumsloven §29a, ikke må beskadiges eller sløjfes uden dispensation fra Ringkøbing-Skjern Kommune.

Der foreligger særlige regler for jordbearbejdning omkring gravhøje bl.a. må der ikke foretages jordbehandling, gødes eller plantes (herunder også juletræer og lignende) inden for en afstand af 2 meter fra højens yderste kant jf. §29 f i museumsloven.

Information om diger og gravhøje kan findes på www.miljoeportal.dk.

Vi anmoder om, at Ringkøbing-Skjern Kommune bliver orienteret, såfremt der sker ændringer i ejerforhold eller af driftsansvarlig.

Vilkår for miljøgodkendelsen

Konkrete bestemmelser i lovgivningen, som er generelt gældende for landbrug, er som hovedregel, ikke nævnt i denne miljøgodkendelse. Miljøgodkendelsen meddeles på de nedenstående vilkår.

Generelt

- 1) Husdyrbruget skal placeres, indrettes og drives i overensstemmelse med de oplysninger, der fremgår af ansøgningen og med de eventuelle ændringer, der fremgår af miljøgodkendelsen.
- 2) Godkendelsen skal være udnyttet inden 6 år fra afgørelsen er meddelt. Hvis godkendelsen kun bliver delvist udnyttet bortfalder den del der ikke er udnyttet.
- 3) Udnyttelse anses for, at foreligge når byggeriet faktisk er afsluttet eller ved konstatering af, at det der er truffet afgørelse om, faktisk er gennemført. Se i øvrigt afsnit om udnyttelse, kontinuitet og revurdering i Formalia.
- 4) De vilkår, der vedrører driften, skal være kendt af de ansatte, der er beskæftiget med den pågældende del af driften.
- 5) Drifts-, indretnings-, eller bygningsmæssige ændringer, skal anmeldes til kommunen inden de påbegyndes. Kommunen vurderer, om de aktuelle planer for ændring/udvidelse/renovering kan ske indenfor rammerne af denne miljøgodkendelse.

Nye kalvehytter

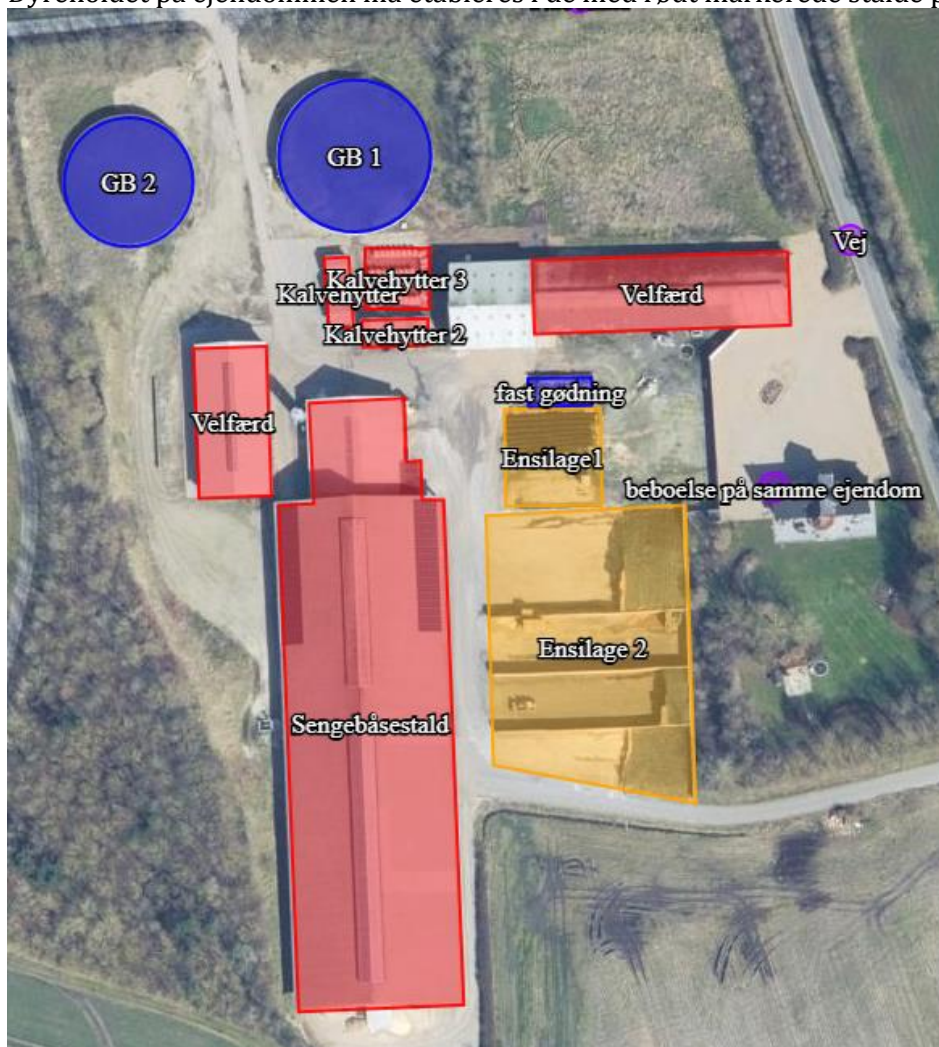
- 6) Der må etableres en nye kalvehytte med dybstrøelse med produktionsarealer på i alt 108 m². Placering fremgår i bilag 1.

Ændringer i eksisterende staldafsnit

- 7) I den eksisterende sengebåsestald må 1.896 m² produktionsarealer ændres fra staldsystemet sengestald med spalter til staldsystemet fast drænet gulv med skraber og ajlefløb.
- 8) I den eksisterende velfærdsstald må 586 m² produktionsarealer ændres fra staldsystemet sengestald med spalter til staldsystemet fast drænet gulv med skraber og ajlefløb.
- 9) I den eksisterende velfærdsstald må dyregruppen ændres fra kalve (under 6 måneder) til dyregruppen malkekøer, kvier og stude på 170 m² produktionsarealer.

Godkendte stalde, produktioner og miljøteknologier

10) Dyreholdet på ejendommen må etableres i de med rødt markerede stalde på kort nedenfor.

11) I stalde med dyrehold skal dyretype og staldkategori på arealer der anvendes til produktion være i overensstemmelse med oversigten nedenfor.

Staldnavn	Staldstørrelse (m ²)	Produktionsareal (m ²)	Dyretype	Staldsystem
Eksisterende staldafsnit				
Sengebåsestald	5.790	2.412	Malkekøer, kvier og stude.	Fast drænet gulv med skraber og ajleafløb.
		1.896	Malkekøer, kvier og stude.	Fast drænet gulv med skraber og ajleafløb.
Kalvehytter 2	110	108	Kalve, (under 6 mdr.)	Dybstrøelse.
Kalvehytter 3	242	75	Kalve, (under 6 mdr.)	Dybstrøelse.
Velfærd	1.162	586	Malkekøer, kvier og stude.	Fast drænet gulv med skraber og ajleafløb.

		170	Malkekøer, kvier og stude.	Dybstrøelse.
Velfærd	670	670	Malkekøer, kvier og stude.	Dybstrøelse.
Nyt staldafsnit				
Kalvehytter	108	108	Kalve, (under 6 mdr.)	Dybstrøelse.

Beholdere til flydende husdyrgødning

- 12) Gyllebeholdere fra 2016 på 5.000 m³ er omfattet af krav om fast overdækning form af flydedug/teltoverdækning/betonlåg, hvis gylletypen ændres fra kvæggylle til gødning fra svin, kødædende pelsdyr eller biogasgylle med indhold af gylle fra svin eller kødædende pelsdyr.

Beskyttelse af jord, grundvand og overfladevand

- 13) Der skal til beskyttelse af jord, grundvand og overfladevand træffes foranstaltninger som anført i tabellen nedenfor.

Vask af maskiner	Vask af landbrugsmaskiner og redskaber skal ske på fast vaskeplads med bortledning af vaskevandet til opsamlingsbeholder. Alternativt kan vask af landbrugsmaskiner ske på udbringningsarealerne.
Rengøring af arealer	Affald, foderrester, gødningsspild mv. skal fjernes fra befæstede arealer, som har afledning af overfladevand til nedsivning eller recipient.
Vedligeholdelse af anlæg	Afløb, beholdere, pumper og andet, som anvendes til afledning af spildevand, restvand og saftafløb, skal altid være i driftsklar stand. Ændret håndtering af spildevand, restvand og saftafløb skal anmeldes til kommunen.
Håndtering af gylle	Håndtering af gylle skal foregå under opsyn og eventuelt spild skal straks opsamles. Påfyldning af gyllevogne skal ske med vognmonteret pumpe, der har returløb til tanken eller på fast plads med afløb til opsamlingsbeholder.
Opbevaringsanlæg generelt	Opbevaringskapaciteten skal være mindst 9 mdr.

Kompost- og ensilageopbevaring	Ved etablering af kompost og ensilage i markstakke skal tidspunkt og placering noteres på et kortbilag i driftsjournalen.
Oplag af olie og medicin	Eventuelt spild af olie skal straks opsamles af velegnet absorptionsmateriale – eks. kattegrus. Spildolie skal opbevares på en sådan måde, at der ikke opstår risiko for forurening. Medicin skal opbevares forsvarligt og utilgængeligt for uvedkommende.
Affald	Affald skal opbevares og bortskaffes, efter kommunens til en hver tid gældende affaldsregulativ.

Beskyttelse i forhold til naboer

- 14) Der skal til beskyttelse imod væsentlige nabogener træffes foranstaltninger, som anført i tabellen nedenfor.

Fluer og skadedyr	Der skal på ejendommen foretages effektiv fluebekæmpelse - som minimum i overensstemmelse med de nyeste retningslinjer fra Aarhus Universitet, Institut for Agroøkologi. Opbevaring af foder skal ske på en sådan måde, at der ikke opstår risiko for tilhold af skadedyr (rotter m.v.). På forlangende skal indgås kontrakt med autoriseret rottebekæmpelsesfirma.			
Lugt	Der skal til stadighed opretholdes en god staldhygiejne, herunder renholdelse og tørhed på den faste del af staldgulvet, renholdelse for at hindre støv- og smudsbelægninger i stalden samt renholdelse af fodringssystem m.v.			
Støj	Husdyrbrugets bidrag til støjbelastningen i omgivelserne må ikke overstige nedenstående værdier, målt ved nabobeboelser, eller deres opholdsarealer.			
	Dag	Tidsrum	db(A)	Midlingstid
	Mandag - fredag	07.00 – 18.00	55	8 timer
	Lørdag	07.00 – 14.00	55	7 timer
	Lørdag	14.00 – 18.00	45	4 timer
	Søn- og helligdag	07.00 – 18.00	45	8 time
	Alle dage	18.00 – 22.00	45	1 time
	Alle dage	22.00 – 07.00	40	½ time
Lavfrekvent støj,	Nedenstående grænser er for lavfrekvent støj og infralyd (dB re 20 µPa), målt indendørs. Støjgrænserne gælder for ækvivalentniveauet over et tidsrum på 10 minutter, hvor støjen er kraftigst. Grænserne er gældende for impulsagtig lavfrekvent støj og infralyd. For støj/lydgrænser hvor der ingen impulser forekommer, skal der lægges 5 dB til nedenstående skema.			

	Anvendelse	Tidsrum	A-vægtet lydtryks-niveau (10-160 Hz), dB
	Beboelsesrum	Aften/nat kl. 18.00-07.00 Dag kl. 07.00-18.00	15 20
	Kontorer, undervisnings- og andre støjfølsomme rum	Hele døgnet	25
	Øvrige rum	Hele døgnet	30
	Måling for lavfrekvent støj skal følge anvisningerne i afsnit 3.4 i Miljøstyrelsens Orientering nr. 9 af 1997 "Lavfrekvent støj, infralyd og Vibrationer i eksternt miljø"		
Vibrationer	Nedenstående grænser er for vibrationer, dB re 10^{-6} m/s. Vibrationsgrænserne gælder for det maksimale KB-vægtede accelerationsniveau med tidsvægtning Slow.		
	Anvendelse	Tidsrum	Vægtet acc. niv, L_{aw} i dB
	Boliger i boligområder	Hele døgnet.	75
	Boliger i blandet bolig/erhvervsområde	Aften/nat kl. 18.00-07.00 Dag kl. 07.00-18.00	75 80
	Institutioner	Hele døgnet	75
	Erhvervsbebyggelse	Hele døgnet	85
	Ved måling til dokumentation for overholdelse af vibrationsgrænserne, skal anvisningerne i afsnit 4.3 i Miljøstyrelsens Orientering nr. 9 af 1997 "Lavfrekvent støj, infralyd og vibrationer i eksternt miljø" anvendes.		
Kontrol og målinger for støj/vibrationer	Husdyrbruget skal for egen regning dokumentere, at støj- og vibrations-vilkår overholdes, hvis tilsynsmyndigheden finder det påkrævet. Kravet om dokumentation af støjforholdene kan højst fremsættes en gang årligt medmindre den seneste kontrol viser, at vilkårene ikke er overholdte. Måle- og beregningspunkter fastsættes efter nærmere aftale med tilsynsmyndigheden. Hvis de fastsatte støjgrænser overskrides, skal der sammen med rapport om målinger/ beregninger fremsendes forslag til støj- og/eller vibrationsreduktion ned til de fastsatte grænseværdier og med tidsplan for gennemførelse. Ved målinger/beregninger for støj og/eller vibrationer, udarbejdelse af afrapportering og gennemførelse af eventuelle tiltag for støj- og/eller vibrationsreduktion, skal udgifterne hertil alene afholdes af virksomheden.		
Lys	Driften må ikke medføre væsentlige lysgener for de omkringboende. Såfremt tilsynsmyndigheden vurderer, at bedriften giver anledning til væsentlige lysgener, skal bedriften lade udarbejde en handlingsplan og derefter gennemføre denne. Handlingsplanen skal godkendes af tilsynsmyndigheden.		

Støv	Driften må ikke medføre støvgener uden for ejendommens eget areal, som af tilsynsmyndigheden skønnes at være væsentlige. Fodersiloer skal indrettes således, at støvgener i forbindelse med indblæsning af foder undgås, f.eks. med melcykloner, eller anden støvbegrænsende foranstaltninger.
Døde dyr.	Døde dyr skal bortskaffes til godkendt destruktionsvirksomhed. Animalsk affald, herunder selvdøde dyr skal opbevares og afhændes i overensstemmelse med den til enhver tid gældende bekendtgørelse om opbevaring af døde dyr.

Tilsyn, kontrol og egenkontrol

- 16) Dokumentation i form af logbog, kvitteringer og opbevaringsaftaler opbevares i mindst 3 år og forevises tilsynsmyndighed efter anmodning.

Uheld og risici

- 17) Ved driftsuheld, hvor der opstår risiko for forurening af miljøet, er der pligt til at anmelde dette til tilsynsmyndigheden, Ringkøbing-Skjern Kommune den først kommende hverdag. Er der behov for øjeblikkelig indsats ringes 112.
- 18) Senest 14 dage efter driftsuheld skal driftsansvarlig fremsende en skriftlig orientering, der beskriver uheldets omfang og indsatsen mod miljømæssige skader, samt beskriver forebyggende foranstaltninger, der begrænser risiko for nye uheld.
- 19) Ejendommens beredskabsplan/driftsforskrift skal til en hver tid være ajourført.

Bedst tilgængelige teknik / Renere teknologi

- 20) På husdyrbruget skal der være fokus på energioptimering evt. ved et energitjek.

Ophør

- 21) Ved ophør af driften, skal der træffes de nødvendige foranstaltninger for at undgå forureningsfare og for at bringe stedet tilbage i tilfredsstillende tilstand. Bl.a. skal stoffer, der kan forurene jord, grundvand og overfladevand, samt affald bortskaffes, efter gældende regler.

Note: Efter landzonebestemmelserne jf. planlovens §§ 37 og 38 kan overflødige driftsbygninger tages i brug til en række formål, uden egentlig kommunal godkendelse, altså alene efter anmeldelse.

Formalia

Lovgrundlag

Miljøgodkendelsen er givet på baggrund af husdyrbrugsloven, hvor krav efter VVM-direktivet, og habitatdirektivet samt i et vist omfang regler fra miljøbeskyttelsesloven og planlovens landzoneregler varetages.

Miljøgodkendelsen suppleres af generelle regler i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen og den generelle regulering i husdyrgødningsbekendtgørelsen.

Grundlaget for miljøgodkendelsen var på godkendelsestidspunktet:

- Kommuneplan 2021-2033
- Husdyrbrugsloven, Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug nr. 1572 af 20. december 2006 senest ændret i bekendtgørelse af lov om husdyrbrug og anvendelse af gødning m.v. nr. 520 af 1. maj 2019
- Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen, bekendtgørelse om godkendelse og tilladelse m.v. af husdyrbrug nr. 300 af 20. marts 2024
- Bekendtgørelse om miljøregulering af dyrehold og om opbevaring af gødning nr. 2243 af 29. november 2021 (Husdyrgødningsbekendtgørelsen)
- Bekendtgørelse om jordbrugsvirksomheders anvendelse af gødning nr. 931 af 16. juli 2024 (gødningsanvendelsesbekendtgørelse).
- Bekendtgørelse af lov om naturbeskyttelse, nr. 927 af 28. juni 2024 (Naturbeskyttelsesloven).
- Bekendtgørelse om udpegning og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter nr. 2091 af 12. november 2021
- Bekendtgørelse om affald, nr. 2512 af 10. december 2021 (Affaldsbekendtgørelsen).
- Bekendtgørelse om indretning, etablering og drift af olietanke, rørsystemer og pipelines nr. 1257 af 27. november 2019 (Olietankbekendtgørelsen).

Der gøres opmærksom på, at ansøger selv har ansvar for at indhente nødvendige godkendelser/tilladelser i henhold til anden lovgivning.

Høring og offentliggørelse

Ansøgningsmaterialet har været offentliggjort i 3 uger på Ringkøbing-Skjern Kommunes hjemmeside www.rksk.dk/om-kommunen/annoncering/landbrug fra den 12. august 2024 til den 2. september 2024, hvor der ikke er indkommet bemærkninger til det ansøgte.

Udkastet til miljøgodkendelsen har været i 30 dages høring hos ansøger, konsulent, naboer og ejere og beboere på ejendomme med boliger/bygninger indenfor konsekvenszonen fra 16. december 2024 til 20. januar 2025.

Naboer: Ejere og beboer af boliger og bygninger indenfor konsekvensradius på 677,1 meter.

Matrikulære naboer: Matrikulære naboer i husdyrlovens forstand defineres som ejere af ejendomme, der matrikulært grænser op til den ejendom, hvorpå anlægget er beliggende. Ringkøbing-Skjern kommune vurderer at ændringerne på anlæggene generelt er af underordnet betydning for de matrikulære naboer til ejendommens markarealer. Nabohøringen tager derfor udgangspunkt i den matrikler, hvorpå anlæggene ligger. De naboer til markarealer, som i særlige tilfælde bliver berørt af udvidelsen, bliver inddraget i høringen i henhold til forvaltningslovens almindelige regler om partshøring. Det er i den aktuelle sag vurderet, at der ikke er nogen, som skal inddrages i høringen.

I forbindelse med høringen er der ikke indkommet bemærkninger til det ansøgte.

Afgørelse om miljøgodkendelse vil blive offentliggjort den 10. februar 2025 på Ringkøbing-Skjern Kommunes hjemmeside på www.rksk.dk/om-kommunen/annoncering/landbrug.

Klagevejledning

I henhold til Bekendtgørelse af lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug kapitel 7, kan der klages over miljøgodkendelsen af ansøgeren, Miljøministeriet, samt enhver, der må antages, at have en individuel væsentlig interesse i sagens udfald. Der kan desuden klages af de myndigheder og organisationer, der angivet i lovens § 85-87.

Ved klage, kan Miljø- og Fødevareklagenævnet bestemme, at klagen har opsættende virkning på udnyttelsen.

Udnyttelse af miljøgodkendelsen i klageperioden og imens eventuel klage behandles, sker på eget ansvar.

Ansøgeren vil få besked, hvis der klages over afgørelsen.

For behandling af klager, der indbringes for nævnet, herunder anmodning om genoptagelse, betaler klager et gebyr på 900 kr. for privatpersoners og 1.800 kr. for virksomheders og organisationers vedkommende.

Klagegebyret tilbagebetales, hvis du får helt, eller delvis medhold i din klage, hvis den påklagede afgørelse ændres, eller ophæves, eller klagen afvises, som følge af overskredet frist, manglende klageberettigelse, eller fordi klagen ikke er omfattet af klagenævnets kompetence.

Ønskes afgørelsen prøvet ved domstolene, skal søgsmål ifølge § 90 i Bekendtgørelse af lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug være anlagt inden 6 måneder efter, at sagen er offentliggjort.

Klagefristen er 4 uger og regnes fra datoen for offentliggørelsen. Klagen skal være modtaget og registreret senest den 10. marts 2025.

Indsendelse af klage

Det er obligatorisk for klager, at bruge Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale Klageportal, med mindre, du har fået en tilladelse fra Miljø- og Fødevareklagenævnet, der fritager dig for, at anvende den digitale Klageportal. I nedenstående tekst kan du se, hvordan du skal bruge den digitale Klageportal.

Digital Klageportal

Hvis du ønsker, at klage over denne afgørelse, kan du klage til Miljø- og Fødevareklagenævnet. Du klager via Klageportalen, som du finder på dette link: <https://naevneneshus.dk/start-din-klage/miljoe-og-foedevareklagenaevnet/>

Klagen sendes gennem Klageportalen til den myndighed, der har truffet afgørelsen. En klage er indgivet, når den er indsendt til Miljø- og Fødevareklagenævnet, og når du har indbetalt klagegebyret. Du betaler gebyret via elektronisk overførsel eller ved giroindbetaling.

Anmodning om fritagelse for indsendelse, via klageportal

Miljø- og Fødevareklagenævnet skal, som udgangspunkt, afvise en klage, der ikke er indsendt via Klageportalen. Hvis du ønsker, at blive fritaget for at bruge Klageportalen, skal du sende din klage og en begrundet anmodning til Ringkøbing-Skjern Kommune, Smed Sørensens Vej 1, 6950 Ringkøbing.

Ringkøbing-Skjern Kommune videresender herefter anmodningen til Miljø- og Fødevareklagenævnet, som træffer afgørelse om, hvorvidt din anmodning kan imødekommes.

Hjælp til klage

Miljø- og Fødevareklagenævnet stiller i et vist omfang, en supportfunktion til rådighed ved oprettelse af en klage. Supportfunktionen kan kontaktes pr. tlf.: 7240 5600, eller på mail: nh@naevneneshus.dk. De kan kontaktes på følgende tidspunkter: man.-fre. 9.00-15.00.

Udnyttelse, kontinuitet og revurdering

En godkendelse efter § 16a i husdyrbrugsloven bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden 6 år efter at godkendelsen er meddelt. Godkendelsen anses for udnyttet, når byggeriet faktisk er afsluttet. Hvis der ikke foreligger et byggeri anses en godkendelse for udnyttet, når det konstateres, at det, der er truffet afgørelse om, faktisk er gennemført.

En udnyttet miljøgodkendelse kan bortfalde helt eller delvist, hvis den efterfølgende ikke har været udnyttet i 3 på hinanden følgende år. Udnyttelsen forudsætter at mindst 25 % af det godkendte produktionsareal udnyttes driftsmæssigt og at den driftsmæssige udnyttelse ikke på noget tidspunkt ophører i 3 på hinanden følgende år. Driftsmæssig udnyttelse kræver, at der er dyr på produktionsarealerne svarende til mindst 50 % af det mulige ifølge dyrevelfærdskravene.

På vegne af Teknik- og Miljøudvalget

Ivan Thesbjerg
Afdelingsleder
Land og Vand, Landbrug
Ringkøbing-Skjern Kommune

Poul Bennetzen
Land og Vand, Landbrug
Ringkøbing-Skjern Kommune

Kopi af udkast til miljøgodkendelse er sendt til:

Ansøger:

- Ejer af husdyrbruget på adressen Stenbjergvej 10, 6880 Tarm

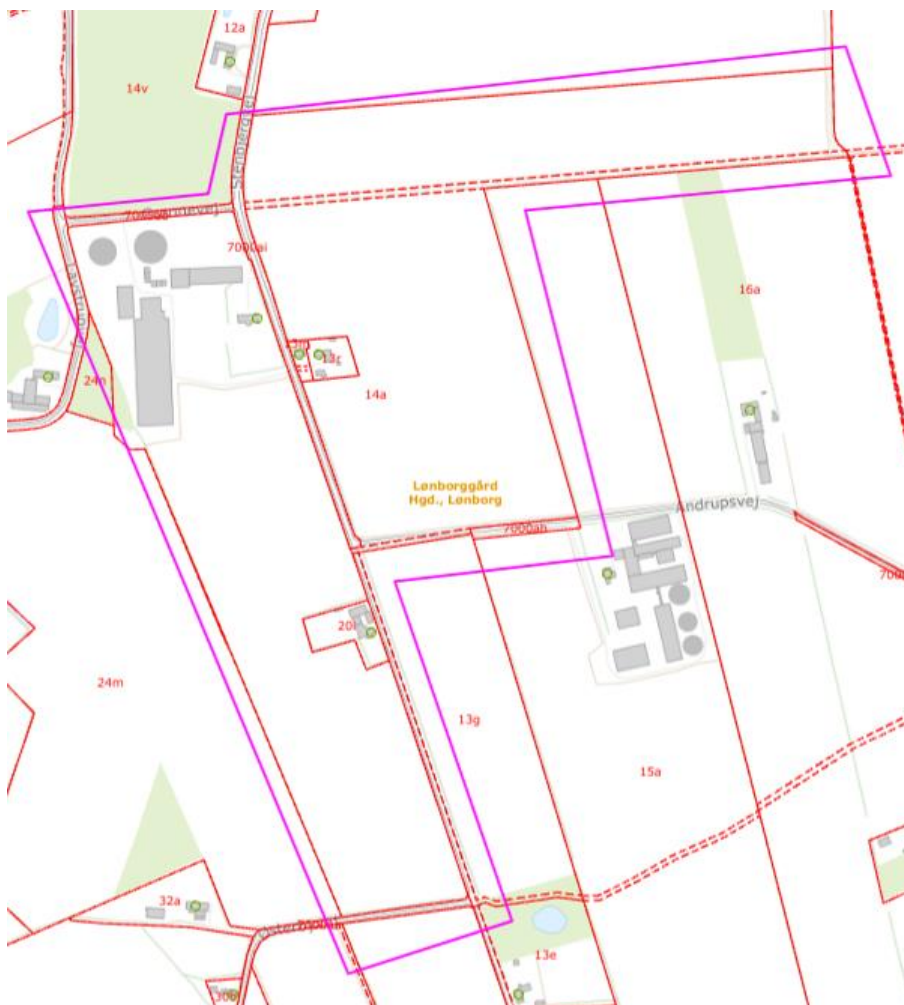
Konsulent:

- Perter Salling Miljørådgivning, Ledvogtervej 116, 9530 Støvring, v. Peter Salling e-mail: peter@psmr.dk

Ejere og beboer af boliger/bygninger inden for konsekvensradius på 585 meter:

- Se bilag 3

Matrikulære naboer til matrikel nr. 14a Lønborggård Hgd., Lønborg

Interessenter:

- Konsulent: Perter Salling Miljørådgivning, Ledvogtervej 116, 9530 Støvring, v. Peter Salling e-mail: peter@psmr.dk
- Ringkøbing-Skjern museum, Arkæologisk Afdeling v/Torben Egebjerg, e-mail: post@arkvest.dk
- Dansk Ornitologisk Forening, e-mail: natur@dof.dk, ringkoebing-skjern@dof.dk
- Styrelsen for Patientsikkerhed, e-mail: stps@stps.dk
- Ferskvandsfiskeriforeningen for Danmark, Vormstrupvej 2, 7540 Haderup, e-mail: nb@ferskvandsfiskeriforeningen.dk
- Danmarks Naturfredningsforenings Lokalkomité for Ringkøbing-Skjern Kommune, e-mail: dnringkoebing-skjern-sager@dn.dk
- Danmarks Sportsfiskerforbund, Skyttevej 4, 7182 Bredsten, e-mail: post@sportsfiskerforbundet.dk
- Danmarks Sportsfiskerforbund, e-mail: lbt@sportsfiskerforbundet.dk,
- Friluftsrådet Midt-Vest, e-mail: Ringkoebing-skjern@friluftsraadet.dk og lokalraad@friluftsraadet.dk
- Foreningen Greenpeace Danmark: info.dk@greenpeace.org

Kopi af miljøgodkendelsen er sendt til:

- Konsulent: Perter Salling Miljørådgivning, Ledvogtervej 116, 9530 Støvring, v. Peter Salling e-mail: peter@psmr.dk
- Ringkøbing-Skjern museum, Arkæologisk Afdeling v/Torben Egebjerg, e-mail: post@arkvest.dk
- Dansk Ornitologisk Forening, e-mail: natur@dof.dk, ringkoebing-skjern@dof.dk
- Styrelsen for Patientsikkerhed, e-mail: stps@stps.dk
- Ferskvandsfiskeriforeningen for Danmark, Vormstrupvej 2, 7540 Haderup, e-mail: nb@ferskvandsfiskeriforeningen.dk
- Danmarks Naturfredningsforenings Lokalkomité for Ringkøbing-Skjern Kommune, e-mail: dnringkoebing-skjern-sager@dn.dk
- Danmarks Sportsfiskerforbund, Skyttevej 4, 7182 Bredsten, e-mail: post@sportsfiskerforbundet.dk
- Danmarks Sportsfiskerforbund, e-mail: lbt@sportsfiskerforbundet.dk,
- Friluftsrådet Midt-Vest, e-mail: Ringkoebing-skjern@friluftstraadet.dk og lokalraad@friluftstraadet.dk
- Foreningen Greenpeace Danmark: info.dk@greenpeace.org

Miljøkonsekvensrapport

Ansøgningen om miljøgodkendelse skal i henhold til husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen omfatte en miljøkonsekvensrapport, idet der er tale om en ansøgning om godkendelse efter § 16 a, stk. 2, i husdyrbrugloven.

Krav til miljøkonsekvensrapport

Miljøkonsekvensrapporten skal mindst omfatte:

- 1) En beskrivelse af det ansøgte med oplysninger om
  - a) det ansøgtes placering, udformning, dimensioner og andre relevante særkender,
  - b) det ansøgtes forventede væsentlige og eventuelle kumulative indvirkninger på miljøet,
  - c) det ansøgtes særkender eller de foranstaltninger, der påtænkes truffet for at undgå, forebygge eller begrænse og om muligt neutralisere forventede væsentlige skadelige indvirkninger på miljøet, og
  - d) den eller de rimelige alternative løsninger, som ansøger har undersøgt, og som relevante for det ansøgte og dets særlige karakteristika, og hovedårsagerne til den eller de valgte løsninger under hensyn til det ansøgtes indvirkninger på miljøet.
- 2) Et samlet, ikke-teknisk resumé af oplysningerne i pkt. 1, og tillige oplysninger om foranstaltninger ved ophør, hvis det ansøgte vedrører et IE-husdyrbrug.
- 3) Oplysning om den kompetente ekspert, der har udarbejdet miljøkonsekvensrapporten.

Ansøger skal ved udarbejdelse af miljøkonsekvensrapporten tage hensyn til tilgængelige resultater af andre relevante vurderinger.

Ansøgers oplysninger i miljøkonsekvensrapporten, skal på en passende måde påvise, beskrive og vurdere det ansøgtes væsentlige direkte og indirekte virkninger i forhold til:

- 1) befolkningen og menneskers sundhed,
- 2) biologisk mangfoldighed med særlig vægt på kategori 1- og 2-natur samt bilag IV-arter,
- 3) jordarealer, jordbund, vand, luft og klima,
- 4) materielle goder, kulturarv og landskabet,
- 5) samspillet mellem to, flere eller alle faktorer efter nr. 1-4 og
- 6) sårbarhed i forhold til risici for større ulykker eller katastrofer som følge af faktorerne efter nr. 1-5.

Gennemgang af miljøkonsekvensrapport

Ringkøbing-Skjern Kommune skal i henhold til husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen gennemgå miljøkonsekvensrapporten med inddragelse af den fornødne ekspertise og kan i fornødent omfang indhente yderligere oplysninger fra ansøger til opfyldelse af kravene.

Miljøkonsekvensrapport, ansøgningen i Husdyrgodkendelse.dk, BAT-redegørelse og beredskabsplan er gennemgået. Ejer kan fortsat anvende beredskabsplanen fra tillægsgodkendelsen fra 1. august 2014, idet der kun er etableret nye kalvehytter siden 2014 på ejendommen.

Det er Ringkøbing-Skjern Kommunes samlede vurdering, at ansøger og dennes konsulent har leveret tilstrækkelige oplysninger til, at der kan gennemføres en miljøvurdering af det ansøgte.

Miljøvurderingen

I henhold til husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen skal Kommunalbestyrelsen ved afgørelsen om godkendelse efter § 16 a i husdyrbrugloven vurdere, om den ansøgte etablering, udvidelse eller ændring af husdyrbruget kan indebære væsentlig virkning på miljøet, herunder i forhold til omgivelsernes sårbarhed og kvalitet, i forhold til navnlig

- 1) landskabelige værdier,
- 2) natur med dens bestande af vilde planter og dyr og deres levesteder, herunder områder, der er beskyttet mod tilstandsændringer eller fredet, udpeget som internationalt naturbeskyttelsesområde eller udpeget som særlig sårbart over for næringsstofpåvirkning,
- 3) jord, grundvand og overfladevand, og
- 4) lugt-, støj-, rystelses-, støv-, flue-, transport- og lysgener, uhygiejniske forhold, affaldsproduktion m.v.

Kommunalbestyrelsen skal ved vurderingen inddrage alle etableringer, udvidelser og ændringer af husdyrbruget, der er godkendt, tilladt eller afgjort efter anmeldelse inden for de seneste 8 år før kommunalbestyrelsens afgørelse.

Erhvervsmæssigt nødvendig for ejendommens drift som landbrugsejendom.

Ansøgningen omfatter opførelse af lovliggørelse af følgende:

- Eksisterende sengebåsestald
1.896 m² produktionsarealer med samme dyretype men med det nye staldsystem fast drænet gulv med skraber.
- Eksisterende velfærdsstald
170 m² produktionsarealer med ny dyregruppe malkekøer, kvier og stude med staldsystemet dybstrøelse.

586 m² produktionsarealer med samme dyretype men med det nye staldsystem fast drænet gulv med skraber.
- Nye kalvehytter
Der er etableret nye kalvehytter på 108 m² produktionsarealer.

Ringkøbing-Skjern Kommune vurderer, at lovliggørelse af de i alt 2.760 m² produktionsarealer er en erhvervsmæssig nødvendig for ejendommens drift som landbrugsejendom.

Beskrivelse af husdyrbruget

Ansøgt drift

Stalde og produktioner Ansøgt drift					
Staldnavn	Staldstørrelse (m ²)	Ventilation	Kildehøjde	Produktion	Antal måneder udegående Produktionsareal (m ²)

Sengebåsestald 5790		Naturlig ventilation	6 m	(#712419) Malkekøer, kvier og stude. Fast drænet gulv med skraber og ajleaffløb	0	2412
				(#712418) Malkekøer, kvier og stude. Fast drænet gulv med skraber og ajleaffløb	0	1896
Kalvehytter	108	Naturlig ventilation	3 m	(#712409) Kalve, (under 6 mdr.). Dybstrøelse	0	108
Kalvehytter 2	110	Naturlig ventilation	3 m	(#712412) Kalve, (under 6 mdr.). Dybstrøelse	0	108
Kalvehytter 3	242	Naturlig ventilation	3 m	(#712415) Kalve, (under 6 mdr.). Dybstrøelse	0	75
Velfærd	1162	Naturlig ventilation	6 m	(#712431) Malkekøer, kvier og stude. Fast drænet gulv med skraber og ajleaffløb	0	586
				(#712430) Malkekøer, kvier og stude. Dybstrøelse	0	170
Velfærd	670	Naturlig ventilation	6 m	(#712427) Malkekøer, kvier og stude. Dybstrøelse	0	670
Sum						6025

Regel:

Områder, hvor dyrene ikke kan opholde sig og/eller ikke har mulighed for at gødningsafsætte, medregnes ikke som produktionsareal.

Ansøger oplyser:

Produktionsarealet i staldene er baseret staldenes byggetilladelse og på udnyttelse af de eksisterende forhold.

Kommunens bemærkninger

I forhold til nudriften lovliggøres følgende i ansøgt drift:

- I eksisterende sengebåsestald lovliggøres 1.896 m² produktionsarealer med staldsystemet fast drænet gulv med skraber.
- I den eksisterende velfærdsstald lovliggøres 170 m² produktionsarealer med ny dyregruppe malkekøer, kvier og stude med staldsystemet dybstrøelse.
- I den eksisterende velfærdsstald lovliggøres også 586 m² produktionsarealer med staldsystemet fast drænet gulv med skraber.
- Der er etableret nye kalvehyttet på 108 m² produktionsarealer.

Nudrift

Stalde og produktioner Nudrift						
Staldnavn	Staldstørrelse (m ²)	Ventilation	Kildehøjde	Produktion	Antal måneder udegående	Produktionsareal (m ²)
Sengebåsestald 5790		Naturlig ventilation	6 m	(#712422) Malkekøer, kvier og stude. Sengestald med spalter (kanal, bagskyl eller ringkanal)	0	1896
				(#712420) Malkekøer, kvier og stude. Fast drænet gulv med skraber og ajleaffløb	0	2412
Kalvehytter 2	110	Naturlig ventilation	3 m	(#712413) Kalve, (under 6 mdr.). Dybstrøelse	0	108
Kalvehytter 3	242	Naturlig ventilation	3 m	(#712416) Kalve, (under 6 mdr.). Dybstrøelse	0	75
Velfærd	1162	Naturlig ventilation	6 m	(#712429) Kalve, (under 6 mdr.). Dybstrøelse	0	170
				(#712428) Malkekøer, kvier og stude. Sengestald med spalter (kanal, bagskyl eller ringkanal)	0	586
Velfærd	670	Naturlig ventilation	6 m	(#712425) Malkekøer, kvier og stude. Dybstrøelse	0	670
Sum						5917

Nudriften er den ansøgte drift der er udnyttet i §12 miljøgodkendelse fra 2017 for det samlede anlæg.

Husdyrbruget har følgende godkendelser:

- 03-11-2017 Ny §12 Miljøgodkendelse (samlet anlæg – ingen nye anlæg)
- 01-08-2014 Tillæg til §12 miljøgodkendelse
- 19-10-2011 Tillæg til §12 miljøgodkendelse
- 11-11-2009 §12 Miljøgodkendelse
- 24-09-2009 Udsprinkling af overfladevand fra plansiloer

8-års drift

Stalde og produktioner 8 års drift						
Staldnavn	Staldstørrelse (m ²)	Ventilation	Kildehøjde	Produktion	Antal måneder udegående	Produktionsareal (m ²)

Sengebåsestald	5790	Naturlig ventilation	6 m	(#712423) Malkekøer, kvier og stude. Sengestald med spalter (kanal, bagskyl eller ringkanal)	0	1896
				(#712421) Malkekøer, kvier og stude. Fast drænet gulv med skraber og ajlefløb	0	2412
Kalvehytter 2	110	Naturlig ventilation	3 m	(#712414) Kalve, (under 6 mdr.). Dybstrøelse	0	108
Kalvehytter 3	242	Naturlig ventilation	3 m	(#712417) Kalve, (under 6 mdr.). Dybstrøelse	0	75
Velfærd	1162	Naturlig ventilation	6 m	(#712433) Malkekøer, kvier og stude. Dybstrøelse	0	170
				(#712432) Malkekøer, kvier og stude. Sengestald med spalter (kanal, bagskyl eller ringkanal)	0	586
Velfærd	670	Naturlig ventilation	6 m	(#712426) Malkekøer, kvier og stude. Dybstrøelse	0	670
Sum						5917

8-års driften er Identisk med nudriften

Produktioner med miljøteknologi

Ingen.

Gødningsoptbevaringsanlæg

Opbevaringslagre					
Navn	Lagertype	Yderligere oplysninger	Bedste tilgængelige opbevaringsteknik	Dimension	Areal (m ²)
Ansøgt drift					
GB 1	Flydende				1117
GB 2	Flydende				804
fast gødning	Fast				111
Nudrift					
GB 1	Flydende				1117
GB 2	Flydende				804
fast gødning	Fast				111
8 års drift					
GB 1	Flydende				1117
GB 2	Flydende				804
fast gødning	Fast				111

Opbevaringsanlæg med miljøteknologi

Ingen miljøteknologier.

Lagerregnskab og opbevaringskapacitet

Der er 2 gyllebeholder på ejendommen samt lejet kapacitet. Opbevaringskapaciteten bliver 11.750 m³. Ansøger vil kunne overholde 9 mdr. opbevaringskapacitet med de eksisterende beholdere samt eventuelle aftale jf. bilag 2.

Lokalisering

Forbudszoner

Indenfor forbudszonerne må der ikke etableres nybyggeri (husdyranlæg og gødnings- og ensilageopbevaringsanlæg) eller udvidelser/ændringer i eksisterende bygninger, der medfører forøget forurening.

Område	Afstandskrav	Afstand målet fra bygning, hvor ændringen eller udvidelsen sker
By – og sommerhuszoner	50 meter	>50meter
Lokalplanområder	50 meter	>50meter
Nabobeboelsesbygninger	50 meter	>50meter
Afstand til kategori 1-natur og kategori 2-natur*	10 meter	>10meter

* Ensilageopbevaringsanlæg er ikke omfattet af kravet

Der er intet nybyggeri eller ændringer/udvidelser i de eksisterende bygninger indenfor forbudszonerne.

Afstandskrav

Til husdyranlæg generelt (stald, opbevaringslager og/eller ensilage- opbevaringsanlæg) er der faste afstandskrav for at beskytte imod forurening eller væsentlige gener fra anlæggene.

Afstandskravene gælder kun for nybyggeri, og eksisterende anlæg er derfor ikke omfattet af bestemmelsen.

Type	Afstandskrav (m)	Mindste afstand til nybyggeri (m)
Vandforsyning til < 10 ejendomme	25	>25 meter
Vandforsyning til > 10 ejendomme	50	>50 meter
Vandløb, dræn og søer * ¹	15	>15 meter
Offentlig vej, privat fællesvej	15	>15 meter
Levnedsmiddelvirksomhed	25	>25 meter
Beboelse på samme ejendom * ²	15	>15 meter
Naboskel	30	>30 meter

*¹ Fra åbne vandløb og til søer med et areal, der er større end 100 m² skal der være mere end 100 meter til opbevaringsanlæg for flydende husdyrgødning.

*2 Ensilageopbevaringsanlæg er ikke omfattet af kravet

De lovpligtige afstandskrav er ifølge ansøgningens oplysninger overholdt,

Da de lovpligtige afstandskrav er overholdt vurderes anlægget derfor, placeringsmæssigt, ikke at give væsentlige gener for omgivelserne eller væsentlig risiko for forurening.

Beskyttelseslinjer

Naturbeskyttelseslovens bestemmelser om bygge- og beskyttelseslinjer skal sikre, at de nærmeste omgivelser ved søer og åer samt omkring fortidsminder, skove og kirker friholdes for bebyggelse eller andre væsentlige landskabelige indgreb.

Der er ved behandlingen af sagen taget stilling til nedenstående beskyttelseslinjer, og det er med X angivet, om nybyggeri på ejendommen ligger indenfor eller udenfor linjerne.

Beskyttelseslinje	Indenfor (x)	Udenfor (x)	Beskyttelseslinje	Indenfor (x)	Udenfor (x)
Klitfredede arealer		x	Skove		x
Strand		x	Fortidsminder		x
Søer		x	Kirker		x
Vandløb		x			

Det er på baggrund af ovenstående Ringkøbing-Skjern Kommunes vurdering, at husdyrbrugets anlæg ikke er i modstrid med de hensyn, der skal tages i forhold til ovennævnte emner.

Samlet vurdering af lokalisering

Idet husdyrbruget ligger udenfor forbudszoner, alle afstandskrav er overholdt og anlæggets placering ikke er i strid med beskyttelseslinjer, er det Ringkøbing-Skjern kommunes vurdering, at husdyrbruget ikke placeringsmæssigt vil give anledning til væsentlige gener for omgivelserne eller væsentlig risiko for forurening.

Påvirkning af landskab

Husdyrbruget ligger uden for de områder, som i kommuneplanen er udpeget som bevaringsværdige landskaber, større uforstyrrede landskaber og værdifulde kulturmiljøer.

Geologiske interesseområder

Husdyrbrugets anlæg er beliggende inden for det geologiske interesseområde. Det er vigtigt at de geologiske landskabsformer, deres indbyrdes overgang og sammenhænge fremtræder klart i landskabet. Den etableres ikke nye bygninger ud over nye kalvehytter der er placeres i tilknytning til eksisterende bygninger og vurderes ikke at være i strid med kommuneplanen.

Landskabsvurdering

Husdyrbruget ligger indenfor landskabsområdet Lønborg Landbrugsflade.

Lønborg Landbrugsflade er kendetegnet af et landbrugslandskab med små terrænlavninger, som løber på tværs af et fladt terræn. Landskabsområdet indeholder mange mindre vandløb, der løber i små smeltevandsdale. Mod vest er marsk og lavbundsområder overvejende drænet og opdyrket.

Bebyggelsen ligger som spredte gårde og landsbyer langs vejene. Landskabsområdet rummer flere små til middelstore plantager samt hegn, der ligger i en parallel struktur. Kombinationen af mange bevoksninger og det flade, lavtliggende terræn begrænser udsigterne på tværs af landskabsområdet og skaber lukkede landskabsrum.

Landskabsværdierne findes i heden, marskkarakteren og en række særlige kulturmiljøer. Ved Ringkøbing Fjord og Skjern Enge Deltalandskab er der særlige udsigter.

Retningslinjer for landbrugsbyggeri:

Landskabsområdet har kapacitet til indpasning af landbrugsbyggeri i middelstor skala.

Det er væsentligt, at der tages hensyn til den samlede bygningsmasses visuelle udtryk, og at nyt byggeri tilpasses det eksisterende, så byggeriet fremstår ensartet og harmonisk i landskabsbilledet. Landbrugsbyggeriet kan også afskærmes af bevoksning og holdes under bevoksningshøjde, hvor hegn og andre småbevoksninger er en del af den omkringliggende karakter.

Der bør ikke etableres markant byggeri i områderne mod Ringkøbing Fjordlandskab og Skjern Enge Deltalandskab. Det kan sløre udsigterne og ændre den ellers åbne karakter, som er friholdt for markant landbrugsbyggeri.

I terrænlavningerne bør landbrugsbyggeri være i lille skala. Hvor hede, plantage og marsk præger landskabet, bør der ikke opføres byggeri. Det er ikke foreneligt med de visuelle sammenhænge og det åbne bebyggelsesfrie landskab.

Bygningsbeskrivelse

Der opføres ikke nybyggeri ud over 108 m² nye kalvehytter forbindelse med ændringen af dyreholdet. Husdyrbruget vil derfor fremstå uændret.

Samlet vurdering af påvirkningen af landskab

Det er på baggrund af ovenstående Ringkøbing-Skjern Kommunes samlede vurdering, at det ansøgte husdyrbrug ikke er i modstrid med ønsket om at bevare det åbne landskab og beskytte de landskabelige hensyn, der er beskrevet i kommuneplanens retningslinjer for udviklingen af Ringkøbing-Skjern Kommune. Husdyrbruget vurderes således, hverken at skæmme landskabet, have synlige langtrækkende konsekvenser for landskabet, eller på anden vis påvirke de landskabelige værdier væsentligt.

Påvirkning af vilde planter og dyr.

Ammoniak påvirkning af natur

Påvirkningen af natur med dens bestande af vilde planter og deres levesteder, herunder områder, der er beskyttet mod tilstandsændringer eller fredet, udpeget som internationalt naturbeskyttelsesområde eller udpeget som særlig sårbart over for næringsstofpåvirkning vurderes på baggrund af følgende

Den maksimale tilladte totaldeposition af ammoniak på ammoniakfølsomme naturområder omfattet af § 7 stk. 1, nr. 1 og 2, i bekendtgørelse af lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug.

Den maksimale tilladte merdeposition af øvrige ammoniakfølsomme naturområder efter konkret vurdering, jf. § 29, i bekendtgørelse om godkendelse og tilladelse m.v. af husdyrbrug.

Kategori 1-Natur

§ 7, stk. 1, nr. 1, omfatter nærmere bestemte ammoniakfølsomme naturtyper beliggende inden for Internationale Naturbeskyttelsesområder. De Natura 2000-naturtyper, som omfattes af § 7, stk. 1, nr. 1, er afgrænset til de ammoniakfølsomme Natura 2000-naturtyper, som indgår i udpegningsgrundlaget for området og er kortlagte af Naturstyrelsen i forbindelse med Natura 2000 planlægningen. Desuden omfatter § 7, stk. 1, nr. 1 heder og overdrev inden for Internationale Naturbeskyttelsesområder, som er beskyttet efter naturbeskyttelsesloven § 3.

Kategori 2-Natur

§ 7, stk. 1, nr. 2, omfatter nærmere bestemte ammoniakfølsomme naturtyper, der er beliggende uden for Internationale Naturbeskyttelsesområder. Det drejer sig om naturtyperne: Højmoser, lobeliesøer, samt heder større end 10 ha, som er omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3 og overdrev større end 2,5 ha, som er omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3.

Kategori 3-Natur

For ammoniakfølsomme naturtyper, som ikke er omfattet af ovenstående Kategori 1- og 2-Natur, skal kommunen foretage en konkret vurdering af, om der skal fastsættes krav.

Kommunen skal konkret vurdere, følgende beskyttede ammoniakfølsomme naturtyper uden for de Internationale Naturbeskyttelsesområder, der ikke er omfattet af § 7 stk. 1, nr. 1 og 2: Det drejer sig om heder, moser og overdrev, som er beskyttet efter naturbeskyttelseslovens § 3.

Kommunen skal også konkret vurdere ammoniakfølsomme skove, der ligger uden for de Internationale Naturbeskyttelsesområder.

Ved den konkrete vurdering af, om der er tale om særlige regionale, eller lokale naturinteresser og ved vurdering af, om der skal stilles krav til den maksimale N-merdeposition på naturområder omfattet af Kategori 3-Natur, skal kommunen inddrage følgende fire kriterier:

1. Det aktuelle naturområdes status i kommuneplanen, herunder særligt, om det aktuelle ammoniakfølsomme naturområde er omfattet af kommuneplanens udpegning af særligt værdifulde naturområder, rekreative områder og/eller værdifulde kulturmiljøer, samt kommuneplanens retningslinjer for varetagelsen af naturbeskyttelsesinteresserne, de rekreative interesser og de kulturhistoriske interesser.
2. Om de aktuelle områder er omfattet af fredning, handleplan for naturpleje, eller anden planlagt naturindsats.
3. Det aktuelle naturområdes naturkvalitet.
4. Kvælstofbidrag fra området fra andre kilder (fx markbidrag), herunder, for så vidt angår skove, om de gødskes.

Kravene til ammoniakdepositionen er forskellige i de tre kategorier. Kravene fremgår af nedenstående tabel. Med »totaldeposition« menes ammoniakdepositionen fra stald og lager fra hele husdyrbruget (både fra den ansøgte og eksisterende drift), mens der med »merdeposition« menes ændringen i ammoniakdepositionen fra husdyrbrugets anlæg (stald og lager), som følge af det ansøgte.

Naturtyper	Fastsat beskyttelsesniveau

Kategori 1. § 7 stk. 1, nr. 1	Max. totaldeposition afhængig af antal husdyrbrug i nærheden*): 0,2 kg N/ha/år ved > 1 husdyrbrug 0,4 kg N/ha/år ved 1 husdyrbrug 0,7 kg N/ha ved 0 husdyrbrug.
Kategori 2. § 7 stk. 1, nr. 2	Max. totaldeposition på 1,0 kg N/ha pr. år
Kategori 3. Heder, moser og overdrev, som er beskyttet af naturbeskyttelseslovens § 3 og ammoniakfølsomme skove.	Max. merdeposition på 1,0 kg N/ha pr. år. Kommunen kan tillade en merdeposition, der er større end 1,0 kg N/ha pr. år, men ikke stille krav om mindre merdeposition end 1,0 kg N/ha pr. år.

Påvirkningen af nærmeste Kategori 1-Natur

lobelia sø - Naturområde (kategori 1)		
Type	Navn	Afstand [m]
Ensilageopbevaringsanlæg	Ensilage1	1959
Staldbygning	Kalvehytter 3	1915
Gødningsslager	GB 1	1873

hede syd - Naturområde (kategori 1)		
Type	Navn	Afstand [m]
Ensilageopbevaringsanlæg	Ensilage 2	1948
Staldbygning	Sengebåsestald	1872
Gødningsslager	GB 2	2027

Oversigt af naturpunkter

Navn:	Kategori:	Opretter:	Kumulation:	Ruhed natur:	Merdeposition (kg N/ha/år):	Totaldeposition (kg N/ha/år):	
hede syd	Kategori 1	Ansøger	1	Bn	0,0	0,0	0,0
lobelia sø	Kategori 1	Ansøger	1	Bn	0,0	0,0	0,1

Kategori 1-Naturområde mod nord ligger ca. 1,9 km fra de nærmeste anlæg på husdyrbruget. Naturområdet er søbred med småurter, som er kortlagt som naturtype 3130. Naturområdet er en del af habitatområde Skjern Å. Tålegrænsen for naturområdet vurderes at være mellem 2-10 kg N/ha/år.

Kategori 1-Naturområde mod syd ligger ca. 1,9 km fra de nærmeste anlæg på husdyrbruget. Naturområdet er våd hede /- og Revling indlandsklit der henholdsvis er kortlagt som naturtype 4010 og naturtype 2320. Området er en del af habitatområde Lønborg Hede. Tålegrænsen for naturområdet våd hede og Revling indlandsklit vurderes at være mellem 5-15 kg N/ha/år.

Ringkøbing-Skjern Kommune er allerede belastet med atmosfærisk kvælstof, der kan udgøre en trussel for den beskyttede natur. Denne belastning kaldes baggrundsbelastningen og er ifølge

Nationalt Center for Miljø og Energi (DCE) i gennemsnit for årene 2020-2022, beregnet til 10,8 kg N/ha/år i området omkring naturarealet mod nord og 11,4 kg N/ha/år i området omkring naturarealet mod syd.

En beregning af ammoniakdepositionen til naturområdet viser, at totaldepositionen til naturområdet fra det samlede produktionsanlæg maksimalt vil være på 0,1 kg N pr ha. pr. år.

Da den totale ammoniakbelastning fra det samlede ansøgte anlæg på kategori 1 naturområdet ligger under 0,2 kg N pr. ha. år, er det ikke påkrævet, at vurdere nærmere på eventuel kumulation med andre husdyrbrug. Beskyttelsesniveauet for det konkrete naturområde er overholdt ifølge beregningerne fra ansøgningen.

Den ansøgte drift af anlægget, vurderes ikke at ville påvirke det pågældende habitatområde og dets udpegningsgrundlag på en måde, der hindrer målopfyldelse for habitatområdet, og det kan ikke på et konkret eksperimentelt videnskabeligt grundlag dokumenteres, at ammoniakpåvirkningen fra husdyrbruget vil medføre en påviselig biologisk ændring af området, selv om beskyttelsesniveauet er overholdt.

Påvirkningen af nærmeste Kategori 2-Natur

Navn:	Kategori:	Opretter:	Kumulation:	Ruhed natur:	Merdeposition (kg N/ha/år):		Totaldeposition (kg N/ha/år):
					8-års drift	Nudrift:	
KAT 2 hede sydvest	Kategori 2	Ansøger	2	Bn	0,0	0,0	0,0

Det nærmeste Kategori 2 område ligger ca. 2,2 km sydvest fra de nærmeste anlæg på husdyrbruget. Naturområdet er et hede.

Tålegrænsen for heden vurderes til at være mellem 10-20 kg N /ha/år.

Ringkøbing-Skjern Kommune er allerede belastet med atmosfærisk kvælstof, der kan udgøre en trussel for den beskyttede natur. Denne belastning kaldes baggrundsbelastningen og er, ifølge Nationalt Center for Miljø og Energi (DCE) i gennemsnit for årene 2020-2022, beregnet til 11,4 kg N/ha/år i området omkring naturarealet.

Det betyder, at den nederste tålegrænse er overskredet.

En beregning af ammoniakdepositionen til området viser, at totaldepositionen til området fra det samlede produktionsanlæg maksimalt vil være på 0,0 kg N/ha/år.

Beskyttelsesniveauet for Kategori 2-Natur er fastsat til en samlet belastning fra husdyrbruget på maksimalt 1,0 kg N/ha/år. Da totalbelastningen af naturområdet vil ligge under 1,0 kg N/ha/år, er beskyttelsesniveauet til det konkrete naturområde overholdt.

Påvirkningen af nærmeste Kategori 3-Natur og øvrig natur

Inden for 1.000 meter fra staldanlægget er der registreret flere vandhuller/søer. Moser, heder, enge, strandenge, søer og overdrev er omfattet af § 3 i Naturbeskyttelsesloven, som beskytter disse naturområder imod tilstandsændringer.

Kategori 3 natur er heder under 10 ha, overdrev under 2,5 ha, samt moser og ammoniakfølsomme skove.

Kategori 3-naturområderne og øvrigt §3 beskyttet natur indenfor 1.000 meter fra staldanlægget er angivet i tabellen nedenfor:

Naturtype	Afstand fra anlæg	Retning	Merbelastning Kg N/ha (ansøgt i forhold til:)	
			Nudrift	8-årsdrift
Sø/vandhul	Ca. 60 (nærmeste Sø/vandhul)	Vest		

Søer og vandhuller over 100 m² er omfattet af naturbeskyttelseslovens §3 om forbud mod tilstandsændringer. Søer og vandhuller påvirkes af tilførsel af næringsstoffer fra nærliggende markområder i omdrift. Udgravning og oprensning af søer og vandhuller er som udgangspunkt ikke tilladt uden en dispensation. Det samme gælder aktiviteter, som vil ændre vandhullets vandstand.

De fleste vandhuller beliggende i agerlandet er næringspåvirkede i større eller mindre grad gennem diffus tilførsel af næringsstoffer fra nærliggende marker i omdrift. Det betyder, at de fleste vandhuller er eutrofe, bortset fra enkelte vandhuller, som ligger sammen med heder eller i skovområder, hvor de ikke påvirkes med næringsstoffer.

Idet vandhullerne indenfor 1.000 meter (inkl. nærmest sø/vandhul ca. 60 meter fra anlæg) ligger omgivet af marker i omdrift, er det kommunens vurdering, at vandhullerne er næringspåvirket. Ammoniak påvirkningen fra luften vil være af uvæsentlig betydning for vandhullerne, idet bidraget fra markerne er væsentligt større end det der afsættes fra luften.

På baggrund af ovenstående vurderer kommunen, at udvidelsen/ændringen af husdyrbruget ikke vil medføre påvirkning af vandhullerne.

Påvirkning af bilag IV-arter

EU-medlemslandene skal, i henhold til Habitatdirektivets artikel 12, indføre en streng beskyttelse af en række dyre- og plantearter, uanset om de forekommer inden for et af de udpegede habitatområder, eller udenfor. Disse arter fremgår af Habitatdirektivets bilag IV.

For dyrearterne, er der bl.a. forbud imod beskadigelse, eller ødelæggelse af yngle-, eller rasteområder og imod forsætlig forstyrrelse af arterne, i særdeleshed i perioder, hvor dyrene yngler, udviser yngelpleje, overvintrer, eller vandrer.

For plantearterne er der bl.a. forbud i mod forsætlig plukning, indsamling, afskæring, oprivning med rod, eller ødelæggelse af disse vildtvoksende planter i naturen.

Bilag IV-arterne lever ofte i områder, som i forvejen er beskyttet - f.eks. områder beskyttet efter naturbeskyttelseslovens §3. Men i mange tilfælde kan arternes levesteder dog også ligge i eller umiddelbart op til dyrkede marker.

På arealer, der er yngle- og rasteområder for bilag IV-arter, er det lodsejerens eller brugerens ansvar at disse ikke beskadiges eller ødelægges. Det gælder også for aktiviteter, der normalt ikke kræver tilladelse, f.eks. almindelig landbrugsdrift.

Yngleområder indeholder områder, som er nødvendige for:

- Parring og kurtisering
- Redebygning, hulebygning, fødsel eller æglægning
- Opvækst af unger

Eksempler på yngleområder er padders ynglevandhuller og odderens hule.

Yngleområder dækker også nærliggende arealer, som afkommet er afhængig af.

Rasteområder er områder, hvor dyrene hviler og som er vigtige for at sikre overlevelsen af enkelte dyr eller bestande, hvor dyrene:

- Opholder sig for at hvile, sove eller overvintre (dvale)
- Opholder sig i skjul i større flokke
- Opholder sig for at opfylde vigtige livsfunktioner, som for eksempel solbadning

(for vekselvarmende dyr).

Rasteområder kan være træer, som flagermus benytter til vinterhi eller de solvendte skrænter og diger, som markfirbenet bruger til solbadning.

Følgende arter er registreret i Ringkøbing-Skjern Kommune og de kan derfor forekomme på egnede lokaliteter:

Markfirben – Lever ofte i beskyttede sten- eller jorddiger og holder til på solrige skrånninger. Ofte på steder med bar, løs og sandet jord, eksempelvis heder, klitter, overdrev og råstofgrave. Markfirbenet benytter linjeformede terrænelementer som vejrabatter, skovbryn, levende hegn og stengærder som spredningskorridor.

Spidssnudet frø – Yngler i mange slags vådområder lige fra ganske små vandhuller til bredden af store søer og fra helt overskyggede ellesumpe til fuldstændig lysåbne vandhuller. Arten er afhængig af, at der nær yngleområdet findes gode levesteder på land, eksempelvis enge og moser. Et yngle- eller rasteområde for padder skal betragtes som et netværk af vandhuller med tilknyttede arealer. Arternes overlevelse og udbredelse sikres ved, at der kan vandles fra et vandhul til et andet.

Grøn kølle guldsmed – Forekommer udelukkende i et mindre antal jyske vandløbssystemer, herunder Skjern Å. Den holder til på solåbne strækninger med hurtigstrømmende, rent og iltrigt vand.

Grøn mosaik guldsmed – Yngler kun i søer, damme og kanaler med forekomst af krebseklo. Yngleområderne ligger ofte i skov og er solbeskinnede. Arten benytter også småsøer i det åbne land. Ynglevandene må hverken være for næringsfattige eller for næringsrige. Rasteområderne er skovlysninger og skovbryn.

Stor kærguldsmed – Arten yngler i mindre, næringsfattige, brunvandede søer ofte omgivet af hængesæk / højmoser. Den foretrækker beskyttet beliggende lokaliteter med både sol og læ. Dog ses den også i fritliggende vandhuller, men ikke hvor der er skygge. Rasteområderne er steder med både sol og læ, som oftest skovbryn eller lysåbne skovveje.

Flagermus, herunder oftest sydflagermus og vandflagermus, men det kan også være andre arter – Yngle- og rasteområder for flagermus er gamle hule træer, bygninger med hulrum og god tilflyvningsadgang udefra. Når arterne spreder sig eller søger føde benytter de ledelinjer i landskabet. Det kan være levende hegn, skovbryn eller vandløb.

Odder – Foretrækker at leve i beskyttede og uforstyrrede vandløb, men kan findes i alle større vandløbssystemer i Jylland. Den forekommer dog også tæt på menneskelig bebyggelse, hvor den er nataktiv. Det der er karakteristisk for yngle- og rasteområdet er, at der som regel er tæt beplantning langs bredderne i form af rørskove, overhængende gamle træer eller kratbevoksninger samt en god fiskebestand i vandet.

Ulv - Kan forekomme i nærområdet i tilknytning til større skov- og hedeområder med en stor bestand af krondyr. Foretrækker tyndt befolkede områder, men er med sin levevis næppe truet af driften af husdyrbruget.

Bæver – Er et nataktivt dyr, som altid lever i tilknytning til ferskvand. Bæverens bo er som regel en hytte på vandløbsbredden, men kan også være gravet ind i bredden. Arten blev genindført i Danmark i 1999 og er under udbredelse. Formålet er at skabe natur, der giver bedre levevilkår for mange truede plante- og dyrearter.

Aktuelle observationer og registreringer:

På godkendelsestidspunktet for denne miljøgodkendelse foreligger ingen aktuelle registreringer af bilag IV-arter for den pågældende lokalitet.

Ringkøbing-Skjern Kommune vurderer på grundlag af det oplyste:

- At det areal, der omfattes af nybyggeri i forbindelse med projektets gennemførelse, hovedsagelig er almindelig omdriftsareal, og at inddragelsen til bebyggelse ikke vil påvirke bilag IV-arter.
- At der i forbindelse med projektets gennemførelse ikke vil ske øvrige ændringer i arealanvendelsen, som vil være væsentlige for Bilag IV-arters trivsel
- At driften af husdyrbruget, samlet set, ikke vil medføre beskadigelse, eller ødelæggelse af yngle-, eller rasteområder i det naturlige udbredelsesområde for de dyrearter, der er optaget i EF-habitatdirektivets bilag IV, litra a, samt ikke vil medføre ødelæggelse af de plantearter, som er optaget på EF-habitatdirektivets Bilag IV, litra b

Samlet vurdering af påvirkningen af vilde planter og dyr

De generelle beskyttelsesniveauer er i forhold til Kategori 1-, 2- og 3-Natur overholdt. Der ligger ingen stalde, eller lagre inden for 10 meter til Kategori 1-, 2- og 3-Natur.

Overholdelsen af BAT-emissionskravet til ammoniak og det generelle beskyttelsesniveau beskytter, som udgangspunkt, de kvælstoffølsomme naturtyper tilstrækkeligt mod kvælstofpåvirkning fra husdyrbrugets produktionsanlæg.

Den reelle ammoniakudledning fra husdyrbrugets anlæg vil afhænge af flere forhold, men ammoniakudledningen vil især kunne minimeres ved grundig og hyppig rengøring af overflader, som husdyrgødningen afsættes på.

I forhold til påvirkningen af bilag IV-arter vurderer Ringkøbing-Skjern Kommune, at husdyrbruget – ved overholdelse af de til enhver tid gældende generelle miljøregler og af de øvrige opstillede vilkår for miljøgodkendelsen - drives således, at påvirkningen på omgivelserne med luftbåren kvælstof fra produktionsanlægget minimeres til et acceptabelt niveau.

Det vurderes at ammoniakudledningen fra produktionsanlægget i sig selv og sammen med andre nærliggende husdyrbrug ikke vil medføre en væsentlig påvirkning af de omkring liggende naturområder.

Endvidere vurderes det at det ikke på et konkret eksperimentelt videnskabeligt grundlag kan dokumenteres, at ammoniakpåvirkningen fra husdyrbruget vil medføre en påviselig biologisk ændring af egnens naturområder.

Påvirkning af jord, grundvand og overfladevand

Reguleringen af arealer til udbringning af husdyrgødning sker gennem generelle regler uden krav om forudgående tilladelse eller godkendelse. Miljøvurderingen omfatter derfor alene den påvirkning som husdyrbrugets anlæg og aktiviteter derpå kan medføre.

Generelt er husdyrbrugets anlæg omfattet af kravene i husdyrgødningsbekendtgørelsen og ved Ringkøbing-Skjern Kommunes miljøtilsyn på husdyrbrugene føres der tilsyn med overholdelsen af bekendtgørelsen. Der er mulighed for, at der i godkendelser og tilladelser efter [§§ 16 a](#) og [16 b](#) i husdyrbrugsloven kan fastsættes vilkår, der er mere vidtgående end bekendtgørelsens regler.

Påvirkning fra staldanlæg:

Generelt skal husdyranlæg, herunder stalde, læskure m.v., indrettes således, at forurening af grundvand og overfladevand ikke finder sted. Tilsvarende gælder for løbegårde og lignende, hvor der er en sådan koncentration af dyr, at næringsstofferne fra husdyrgødningen set over en årrække ikke kan udnyttes på arealet.

Det er kommunens vurdering, at når staldene er etableret med fast bund eller gulve udført af bestandige materialer, som er uigennemtrængelige for fugt, og som kan modstå påvirkningerne fra dyrene og de anvendte redskaber, vil der ikke være en påvirkning af jord, grundvand eller overfladevand fra staldanlægget.

Staldene er desuden indrettet med et afløbssystem til opsamling af flydende husdyrgødning og restvand.

Påvirkning fra gødningsopbevaringsanlæg:

Generelt skal husdyrgødning føres fra stalden til opbevaringsanlæg, som er etableret og drives i henhold til husdyrgødningsbekendtgørelsens krav. Husdyrgødningsbaseret kompost med et tørstofindhold på mindst 30 pct. må dog også oplagres i marken (markstakke) efter husdyrgødningsbekendtgørelsens regler.

Ansøger oplyser, at der er tilstrækkelig opbevaringskapacitet til at den lagrede gylle kan udbringes i perioder, hvor der er optimale vækstbetingelser for den voksende afgrøde. Tanken tømmes ca. en gang årligt for inspektion og vedligeholdelse, og er tilmeldt de lovpligtige regelmæssige eftersyn, hvilket betyder at tankene hvert 10. år bliver kontrolleret for om der skulle være tegn på begyndende utætheder.

Opbevaring af dybstrøelse sker efter lovgivning og overdækkes hvis der ikke sker tilførsel dagligt. Saftafløb/regnvand pumpes til gylletank. Udbringning af dybstrøelse sker efter regler.

Påvirkning fra foderopbevaringsanlæg:

Ansøger oplyser følgende i miljøgodkendelsen i 2017:

I ensilagesiloer/på befæstet areal opbevares ensilage svarende til 1 års forbrug. Kraftfoder bliver opbevaret i foderlade eller i tårnsilo (Maks. tilskudsfoder på lager er ca. 50 tons).

Kraftfoder vil i fremtiden være placeret i tårnsilo på østside af kostald. Kraftfoderet skal anvendes i forbindelse med malkestald.

Råvarer der iblandes grovfoderet i fuldodervogn er placeret i gulvsiloer i foderlade og vil kunne være soyaskrå, rapskager eller lignende.

- Ved kørsel med maskiner hvor der afsættes jord/husdyrgødning på vejene foretages der rengøring
- Rengøring i og omkring siloer og bygninger foretages jævnligt med henblik på at minimere risikoen for lugt og for at der ikke skal opstå uhygiejniske forhold.

Håndtering af spildevand, restvand og saftafløb

På et husdyrbrug kan der være forskellige typer af brugt vand og saft fra foder og husdyrgødning, som skal håndteres på forskellige måder. Definition af type, krav dertil og beskrivelse af den aktuelle håndtering på Stenbjergvej 10, 6880 Tarm er samlet i nedenstående tabel.

Sanitært spildevand
Definition og krav: Afløb fra toilet og køkken i driftsbygninger, skal afledes til et godkendt spildevandssystem. Der skal ansøges om særskilt godkendelse. Håndtering på husdyrbruget: Der er ikke toilet i eksisterende staldbygninger.
Regnvand
Definition og krav: Tagvand og vand fra befæstede arealer, som ledes direkte til dræn/faskine i stedet for spildevandssystem. I forhold til de befæstede arealer forudsætter dette, at der ikke er væsentlig risiko for spild af olie eller andre forurenende stoffer på de befæstede arealer. På landbrugsejendomme kan vandet fra tagflader og befæstede overflader afledes til nedsivning eller til vandløb. Alle ændringer af eksisterende afløb skal som udgangspunkt godkendes. Hvis der er øget areal med tagflader eller befæstede arealer hvor vandet afledes til nedsivning skal der søges om en nedsivningstilladelse hos Ringkøbing-Skjern Kommune. Hvis der er øget areal med tagflader eller befæstede arealer med afledning til vandløb, herunder dræn og grøfter, skal der søges om en udledningstilladelse hos Ringkøbing-Skjern Kommune. Håndtering på husdyrbruget: Tagvand fra sengebåsesstald opsamles og afledes til dræn. Tagvand fra øvrige bygninger overfladenedsives.
Møddings- og ensilagesaft
Definition og krav: På møddingspladser, ensilagepladser og pladser til kalvehytter skal regnvand, som falder på pladserne og

væske der løber fra saftgivende ensilage og fast gødning opsamles i en godkendt beholder og udbringes efter samme regler som gylle og fast gødning.   Håndtering på husdyrbruget: Væske fra plads med kalvehytter ledes til gyllebeholder.   Saft fra møddingspladsen ledes til gyllebeholder.
Restvand   Definition og krav: Mælkerumsvand samt vand fra vask af produkter fra husdyrhold, foderrekvisitter og lignende fra almindelig landbrugsdrift.   Væske fra ensilageopbevaringsanlæg med ikke-saftgivende ensilage og væske, der udelukkende er opsamlet fra ensilageopbevaringsanlæg senere end 1 måned fra ilægning af saftgivende ensilage.   Restvand kan udsprinkles på landbrugsarealer med en afgrøde. Betingelserne i landbrugets byggeblad om udsprinkling af ensilagesaft og restvand skal være opfyldt. Opsamlingstank til udsprinkling skal anmeldes til Ringkøbing-Skjern Kommune.   Håndtering på husdyrbruget: Mælkerumsvand og andet rengøringsvand fra staldanlæg ledes via gyllekanaler til gyllebeholder.   Fra ensilagepladsen afledes restvand til udsprinkling. Ringkøbing-Skjern kommune meddelte 24. september 2009 en udsprinklingstilladelse.
Spildevand fra vaskeplads   Definition og krav: Spildevand fra vask af landbrugsmaskiner skal opsamles i gyllebeholder eller anden godkendt beholder. Alternativt kan vask af landbrugsmaskiner ske i marken.   Håndtering på husdyrbruget: Rengøring af marksprøjter foretages ikke på ejendommen, hvis maskinstationen har behov for at skifte middel rengøres sprøjten i marken.

Påvirkning fra opbevaring af bekæmpelsesmidler, olie og brændstof

Ringkøbing-Skjern Kommune kan oplyse, at generelt skal opbevaring ske, så der ikke er risiko for at forurene jord, vandmiljø og grundvand. Det betyder i praksis, at der ikke må være afløb fra opbevaringsrum, med mindre det fører til en opsamlingsbeholder. Det betyder også, at gulvet skal være med tæt bund. Spild skal suges op med f.eks. kattegrus eller savsmuld og afleveres til en genbrugsstation.

Påvirkning af grundvand

Anlægget ligger i område med almindelige drikkevandsinteresser.

På husdyrbrugets arealer er der en vandforsyningsboring (DGU nr. 102.1380) syd for den eksisterende sengebåsestald. Ved boringer, jf. indvindingstilladelsen, skal der holdes en beskyttelseszone omkring borestedet på mindst 25 m for almene vandforsyningsboringer (vandværksboringer) og på mindst 5 m for ikke-almene vandforsyningsboringer (boringer der forsyner 3-9 husstande, private drikkevandsboringer og markvandingsboringer).

Det vil sige, at der skal holdes en sprøjte- og gødningsfri zone omkring vandboringen på mindst 25 meter. Opblanding og opbevaring af bekæmpelsesmidler, herunder tom emballage, samt andre stoffer, der kan forurene grundvandet, er heller ikke tilladt inden for fredningsbæltet.

Håndtering og opbevaring af affald

Ansøger oplyser:

Brændbart affald i form af papirsække, aftøringspapir, plastik og tom rengjort emballage fra f.eks. pesticider opsamles i affaldscontainer og bortskaffes via erhvervsordning med godkendt renovationsfirma ca. hver 2. måned (EAK-kode: 19.00).

Såfremt der findes pesticidrester (EAK-kode 05.12 og 02 01 08 / 02 01 09) afskaffes de ligeledes til kommunal genbrugsplads. Dette sker dog sjældent, da indkøb af pesticider passer med forbrug af pesticider.

Jern og metal (EAK-kode: 02 01 10) afhændes til produkthandler og glas m.m. (EAK-kode: 51.00 / 52.00 / 52.06) afhændes til kommunal genbrugsplads.

Motorolie, spildolie og smøreolie (EAK-kode: 13 02 05 / 13 02 06) afhændes til Dansk Oliegenbrug eller lignende godkendt modtager. Opbevares ikke på ejendommen.

Klinisk risikoaffald (EAK-kode: 18.00 og Z) i form af medicinglas og rester samt kanyler opbevares i plasttønder udviklet til formålet. Tønderne afhændes 1-2 gange årligt til kommunal genbrugsplads. Medicin opbevares i køleskab på staldkontor før brug.

Bortskaffelsen af affald til kommunal genbrugsplads registreres, hvorved bortskaffelsen af affald kan dokumenteres.

Døde dyr (EAK-kode: 02 01 02) afhentes af DAKA ca. 52 gange om året. De døde dyr opbevares indtil afhentning i kadaverkapsler og container udviklet til formålet. Opbevaring og bortskaffelse af døde dyr sker i henhold til BEK nr. 439: *Bekendtgørelse om opbevaring af døde dyr*.

Affald fra ejendommens husholdning, er tilsluttet kommunal affaldsordning.

Der opbevares sprøjtemidler på ejendommen i aflåst rum uden afløb.

Der opbevares ikke olieaffald på ejendommen

Ansøger vurderer at ejendommen indenfor energi og vandforbrug, råvarer og hjælpestoffer samt affald anvendes en praksis således at ejendommens drift ikke giver anledning til gener eller ressourceforbrug der overstiger det svarende til den bedst tilgængelige teknologi.

Håndtering af unormale driftssituationer og uheld

Ansøger oplyser:

Der er udarbejdet beredskabsplan for den eksisterende bedrift og dette vil blive opdateret efterhånden som det ansøgte etableres.

Ejer og andre med fast adgang til bedriften er/bliver vejledt i beredskabsplanen, hvilken har en fast plads på staldkontoret. Beredskabsplan, der beskriver, hvilke forholdsregler medarbejder og ejer skal tage ved brand, udslip af næringsstoffer eller ved andre uheld og kritiske situationer

Redegørelse for uheld

Driftsforstyrrelser eller uheld, der kan medføre væsentlig forøget forurening i forhold til normal drift, kan ske i forbindelse med håndtering og opbevaring af husdyrgødning og kemikalier, ved strømsvigt samt udslip af dieselolie.

Uheld med husdyrgødning

I tilfælde af mindre gylleudslip, vil gyllen samle sig om lækagestedet. Herfra kan det suges op og fjernes. Da gyllen kan suges op, vurderes det at der ikke er fare for forurening af grundvandet.

I tilfælde af større gylleudslip f.eks. sprængning af gyllebeholder, vil gyllen løbe ud over området nær gyllebeholderne. Herfra kan det suges op og fjernes. Da gyllen kan suges op, vurderes det at der ikke er fare for forurening af grundvandet.

Der er ikke risiko at gyllen kan løbe til drænbrøndene, idet disse er beliggende langt fra ejendommens gyllebeholdere.

Der er ikke stationære gyllepumper på gyllebeholderne, hvilket fjerner risikoen for punktforurening ved tab af gylle eller ved sabotage. Der er desuden fuldautomatisk pumpningen af gylle fra stalde og fortank til gyllebeholderne, hvilket minimer risikoen for overløb af gylle og menneskelige fejl.

Omlastning af gylle sker altid under opsyn, derfor vurderes det, at der ikke er større risiko for uheld i forbindelse med utilsigtet igangsætning af pumper, spild m.m. Desuden er gyllebeholderne omfattet af den 10-årige beholderkontrol.

Driftsforstyrrelser eller uheld, der kan medføre væsentlig forøget forurening i forhold til normal drift er begrænset til gyllesystemet.

Døde dyr

Døde dyr placeres under kadaverklap. Derved undgås uhygiejniske forhold, herunder at der kan observeres døde dyr, samt at ræve, hunde og vilde katte kan komme til de døde dyr. Samtidig minimeres risiko for overførelse af smitte til staldene.

Olietanke

Olietankene er placeret hvor der er minimal risiko for påkørsel. Tanken udskiftes i overensstemmelse med olietankbekendtgørelsens sløjfningsterminer.

Strømsvigt

Ved længerevarende strømsvigt anvendes generatorer til drift af malkeanlæg osv.

Kommunen vurdering:

Det er Ringkøbing-Skjern Kommunes vurdering, at udarbejdelse af en beredskabsplan tilskynder ansøger i at gennemgå bedriften og foretage en risikovurdering af, om der skal ændres i drift eller indretning, således at risikoen for uheld minimeres samt at omfanget af skaden ved uheld reduceres.

I forbindelse med miljøgodkendelsen fra 2017 blev der udarbejdet en beredskabsplan der beskriver, hvorledes der skal reageres i unormale driftssituationer og i tilfælde af uheld med eks. gylle. Der er stillet vilkår om, at beredskabsplanen til en hver tid skal være ajourført.

Samlet vurdering af påvirkningen af jord, grundvand og overfladevand

Beskyttelsen af jord, grundvand og overfladevand imod påvirkninger fra driften af husdyrbrug er reguleret i husdyrgødningsbekendtgørelsen, hvor der er generelle regler der skal overholdes, i forbindelse med etablering og drift af husdyrbrugets anlæg.

Overholdelsen af de generelle regler bliver kontrolleret gennem kommunens miljøtilsyn med husdyrbrugene, og der bliver ved hvert tilsyn foretaget en risikovurdering der anvendes til fastsættelse af tilsynsfrekvensen.

Der er til yderligere sikring imod forurening af jord, grundvand og overfladevand stillet vilkår til:

- Renholdelsen af de arealer der afleder vand til nedsivning eller recipient
- Vedligeholdelsen af afløb, pumper og andet som anvendes til spildevand, restvand og saftafløb
- Håndtering af spildevand, restvand og saftafløb
- Vask af landbrugsmaskiner
- Håndtering og opbevaring af affald.
- Opbevaring af brændstof, fyringsolie og medicin.

Ringkøbing-Skjern Kommune vurderer på baggrund af oplysninger fra ansøger, at de stillede vilkår, samt generel lovgivning og kommunens tilsyn med husdyrbrug er tilstrækkelig til at beskytte jord, grundvand og overfladevand mod væsentlige påvirkninger, som følge af husdyrbrugets drift.

Påvirkning af naboer

Husdyrbruget kan påvirke naboer med lugt-, støj-, rystelses-, støv-, flue-, transport- og lysgener, uhygiejniske forhold.

Lugt

Lugtgenekriterierne betragtes som den maksimale, miljømæssige acceptable lugtgenebelastning fra en given kilde ved den pågældende områdetype.

Genekriterierne for lugt må maksimalt være:

- 5 OUE pr. m³ og 1 LE pr. m³ i byzone og sommerhusområder og fremtidigt byzone- eller sommerhusområde der er med i kommuneplanens rammedel.
- 7 OUE pr. m³ og 3 LE pr. m³ til samlet bebyggelse og i områder i landzone, der i lokalplan er udlagt til:
  - Boligformål
  - Blandet bolig og erhvervsformål
  - Offentlige formål med henblik på beboelse, institutioner, rekreative formål og lign.
- 15 OUE pr. m³ og 10 LE pr. m³ ved beboelsesbygninger på ejendomme uden landbrugspligt, der ikke ejes af den ansvarlige for driften.

Desuden beregnes en konsekvenszone, som er det område hvor det erfaringsmæssigt har vist sig, at lugt kan registreres, og hvor ejere og beboere i beboelses bygninger derfor bliver orienteret

Kumulation af lugt

Der ligger ikke andre husdyrbrug nærmere end 300 meter fra følgende:

- Eksisterende eller ifølge kommuneplanens rammedel fremtidig byzone- eller sommerhusområde.
- Områder i landzonen, der i lokalplan er udlagt til boligformål, blandet bolig- og erhvervsformål, offentlige formål med henblik på beboelse, institutioner, rekreative formål og lign.
- Samlet bebyggelse

Der ligger ikke andre husdyrbrug nærmere end 100 meter fra nabobeboelse (beboelsesbygninger på ejendomme uden landbrugspligt, der ikke ejes af den ansvarlige for driften).

Geneafstanden skal derfor ikke forøges.

Beregninger

I ansøgningen beregnes en nødvendig geneafstand efter såvel Miljøstyrelsens lugtmodel og FMK-modellen på grundlag af produktionsarealets størrelse i m² i de enkelte staldafsnit og emissionsfaktorerne for de forskellige dyretyper og staldsystemer. Geneafstand korrigeres i forhold til placering af omboende og antal husdyrbrug i nærheden (kumulation).

I ansøgningen er der lavet følgende beregninger:

Bebyggelse	Kumulation	Model	Ukorrigeret geneafstand	Korrigeret geneafstand	Vægtet gennemsnits- afstand	Genekriterie overholdt
Stenbjergvej 15	0	FMK	136,7	136,7	168,3	Ja
Stenbjergvej 13	0	NY	480,5	480,5	485,7	Ja
Tarm By, Egvad	0	NY	677,1	677,1	3740,5	Ja

Konsekvenszone: 585 m

Konsekvenszonen er angivet til 585 meter, men geneafstanden til byzone er 677,1 meter og dermed længere end konsekvenszonen. Der skal derfor foretages nabohøring indenfor en afstand af 677,1 meter fra husdyrbruget.

Den korrigerede geneafstand angiver den maksimale afstand, hvor geneniveauet kan overholdes. Denne skal være mindre end den vægtede gennemsnitsafstand til bebyggelsen, hvilket er overholdt for alle områder.

Idet de lovpligtige beskyttelsesniveauer for lugtgener er overholdt, vurderes det, at udvidelsen ikke vil medføre væsentlige lugtgener for naboer og andre omkringboende.

Beregninger af lugtemissioner fra produktioner

Ansøgt drift:

Staldafsnit								
Sengebåsestald	Produktionsld	Antal måneder udegående	Lugt (LE/s)	Lugt (OU/s)	Effekt af teknologi (%)	Faktisk lugt (LE/s)	Faktisk lugt (OU/s)	Produktionsareal (m²)
	712419	0	7477,2	31356,0	0	7477,2	31356,0	2412
	712418	0	5877,6	24648,0	0	5877,6	24648,0	1896
Kalvehytter	Produktionsld	Antal måneder udegående	Lugt (LE/s)	Lugt (OU/s)	Effekt af teknologi (%)	Faktisk lugt (LE/s)	Faktisk lugt (OU/s)	Produktionsareal (m²)
	712409	0	334,8	1404,0	0	334,8	1404,0	108
Kalvehytter 2	Produktionsld	Antal måneder udegående	Lugt (LE/s)	Lugt (OU/s)	Effekt af teknologi (%)	Faktisk lugt (LE/s)	Faktisk lugt (OU/s)	Produktionsareal (m²)
	712412	0	334,8	1404,0	0	334,8	1404,0	108
Kalvehytter 3	Produktionsld	Antal måneder udegående	Lugt (LE/s)	Lugt (OU/s)	Effekt af teknologi (%)	Faktisk lugt (LE/s)	Faktisk lugt (OU/s)	Produktionsareal (m²)
	712415	0	232,5	975,0	0	232,5	975,0	75
Velfærd	Produktionsld	Antal måneder udegående	Lugt (LE/s)	Lugt (OU/s)	Effekt af teknologi (%)	Faktisk lugt (LE/s)	Faktisk lugt (OU/s)	Produktionsareal (m²)
	712431	0	1816,6	7618,0	0	1816,6	7618,0	586
	712430	0	527,0	2210,0	0	527,0	2210,0	170
Velfærd	Produktionsld	Antal måneder udegående	Lugt (LE/s)	Lugt (OU/s)	Effekt af teknologi (%)	Faktisk lugt (LE/s)	Faktisk lugt (OU/s)	Produktionsareal (m²)
	712427	0	2077,0	8710,0	0	2077,0	8710,0	670
Sum			18677,5	78325		18677,5	78325	

Nudrift

Staldafsnit								
Sengebåsestald	Produktionsld	Antal måneder	Lugt	Lugt	Effekt af	Faktisk lugt	Faktisk lugt	Produktionsareal
		udegående	(LE/s)	(OU/s)	teknologi (%)	(LE/s)	(OU/s)	(m²)
	712422	0	5877,6	24648,0	0	5877,6	24648,0	1896
	712420	0	7477,2	31356,0	0	7477,2	31356,0	2412
Kalvehytter 2	Produktionsld	Antal måneder	Lugt	Lugt	Effekt af	Faktisk lugt	Faktisk lugt	Produktionsareal
		udegående	(LE/s)	(OU/s)	teknologi (%)	(LE/s)	(OU/s)	(m²)
	712413	0	334,8	1404,0	0	334,8	1404,0	108
Kalvehytter 3	Produktionsld	Antal måneder	Lugt	Lugt	Effekt af	Faktisk lugt	Faktisk lugt	Produktionsareal
		udegående	(LE/s)	(OU/s)	teknologi (%)	(LE/s)	(OU/s)	(m²)
	712416	0	232,5	975,0	0	232,5	975,0	75
Velfærd	Produktionsld	Antal måneder	Lugt	Lugt	Effekt af	Faktisk lugt	Faktisk lugt	Produktionsareal
		udegående	(LE/s)	(OU/s)	teknologi (%)	(LE/s)	(OU/s)	(m²)
	712429	0	527,0	2210,0	0	527,0	2210,0	170
	712428	0	1816,6	7618,0	0	1816,6	7618,0	586
Velfærd	Produktionsld	Antal måneder	Lugt	Lugt	Effekt af	Faktisk lugt	Faktisk lugt	Produktionsareal
		udegående	(LE/s)	(OU/s)	teknologi (%)	(LE/s)	(OU/s)	(m²)
	712425	0	2077,0	8710,0	0	2077,0	8710,0	670
Sum			18342,7	76921		18342,7	76921	

Gyllebeholdere nærmere end 300 meter fra beboelse.

Det er et lovkrav, at gyllebeholdere der indeholder husdyrgødning af svin eller kødædende pelsdyr og ligger mindre end 300 m fra nabobebyggelse på etableringstidspunktet, skal være forsynet med fast overdækning. Medmindre de er lovligt etableret før den 1. januar 2007 eller godkendt før 1. januar

Der ligger beboelse indenfor 300 meter fra husdyrbrugets gyllebeholderen på 5.000 m³. Beholderen er opført efter 1. januar 2007. Der er derfor krav om, at beholderen skal være forsynet med teltoverdækning, hvis de anvendes til gylle fra svin, kødædende pelsdyr eller biogasgylle med indhold af gylle fra svin eller kødædende pelsdyr. Der er stillet vilkår herom i miljøgodkendelsen.

Støj og rystelser

Ansøger oplyser:

Der er støj for malkeanlæg og kørsel med traktorer på ejendommen. Ved malkeanlæg er støjklender indendørs, og traktor kørsel vurderes at være placeret i en sådan afstand til de omboende at dette ikke giver anledning til gener.

Kommunens vurdering:

Støjklilder fra husdyrbruget udgøres primært af intern og ekstern til- og frakørsel på virksomheden.

Ansøger har oplyst, at støj fra husdyrbruget ikke er et problem for de omkringboende. Det er Ringkøbing-Skjern Kommunes vurdering, at støj fra husdyrbruget i fremtiden ikke forventes at blive et problem for de omkringboende. Der er ikke foretaget støjberegninger i forbindelse med udarbejdelsen af denne miljøgodkendelse.

Der er i miljøgodkendelsen fastsat vilkår om maksimale grænser for støj og rystelser, samt at såfremt der skulle opstå gener fra støj eller rystelser for de omkringboende, og tilsynsmyndigheden finder det nødvendigt, skal der foretages målinger.

Herudover henvises der til, at det er god landmandspraksis, at transport til og fra husdyrbruget foregår ved hensynsfuld kørsel, for at begrænse bl.a. støjgener.

Lys

Ansøger oplyser:

Der vil ikke være gener fra staldenes indendørs belysning, da det vil være slukket om natten.

Der er udendørsbelysning ved porte.

Som udgangspunkt vil der ikke være belysning udenfor bygningerne om natten.

Det vurderes udfra det ovenstående at godkendelse af bedriftens produktionsarealer ikke vil give anledning til lysgener for de omkringboende.

Kommunens vurdering:

Det vurderes, at lys fra ejendommen ikke vil give anledning til væsentlige gener for de omkringboende.

Fluer og skadedyr

Ansøger oplyser:

Retningslinjerne fra Århus universitet, Institut for Agroøkologi følges.

Følgende fremgår i tillægsgodkendelsen fra den 1. august 2014

Tilstedeværelse af skadedyr på bedriften forbygges ved orden og ved at bekæmpe eventuelle problemer så snart de opstår.

- *Fluegener* forebygges ved hyppig udmugning.
- *Rotter*: Tilstedeværelse af rotter forbygges ved orden og i tilfælde af at der bliver observeret tilstedeværelse kontaktes kommunen.

Kommunens vurdering:

Der er stillet vilkår om, at der skal foretages en effektiv fluebekæmpelse, og at foder skal opbevares, så der ikke opstår risiko for tilhold af rotter m.v. På forlangende skal bekæmpelse af rotter, eller lign. foretages af et autoriseret rottebekæmpelsesfirma.

Det vurderes, at ejendommens skadedyrsbekæmpelse er tilfredsstillende til at forebygge og løse et eventuelt opstået problem med skadedyr.

Støv

Ansøger oplyser:

Der vurderes ikke at være støvende aktiviteter på ejendommen.

Kommunens vurdering:

Det forventes ikke, at husdyrbruget vil give anledning til støvgener for de omkringboende. Der er fastsat vilkår til, at sikre de omkringboende mod støvgener fra husdyrbruget. Herudover henvises der til, at det er god landmandspraksis, at transport til og fra husdyrbruget foregår ved hensynsfuld kørsel, for at begrænse bl.a. støvgener.

Transport

Kommunen skal i forbindelse med sagsbehandlingen af en miljøgodkendelse vurdere, om til- og frakørsel til bedriften vil kunne ske uden væsentlige miljømæssige gener for de omboende. Generne fra trafik forekommer i forbindelse med til- og frakørsel til bedriften med dyr, foder og husdyrgødning.

Generelt kan der i en miljøgodkendelse stilles vilkår om, at anvende bestemte interne veje samt hvilke veje der skal benyttes ved til- og frakørsel. Der kan desuden stilles krav om, at til- eller frakørsel af foder, gødning m.v. kun må ske på bestemte tidspunkter. Derimod er der ikke i husdyrbrugsloven hjemmel til at fastsætte vilkår for transporten på offentlig vej, samt spørgsmål vedr. belastning af det lokale vejnet. Færdsel på offentlig vej reguleres af færdselsloven og håndhæves af politiet. (NMK-132-00789 og NMK-132-00839).

Ansøger oplyser:

Der er følgende til- og frakørsler fra ejendommen.

Støjpåvirkninger (trafik, virksomheder)

Transporter							
nudrift		pr uge		Ansøgt drift			
foder	1		52	foder	1		52
Transport dyr	1		52	Transport dyr	1		52
døde dyr	1		52	døde dyr	1		52
Affald	1		52	Affald	1		52
brændstof	1		10	brændstof	1		10
Afhentning mælk	4		183	Afhentning af mælk	4		183
Andet			11	andet			11
Gylle	15599 ton		624	Gylle	15599 ton		624
i alt			1036	i alt			1036

All transporter foregår i lukket lastbil igennem byområder og ejendommens arealer ligger tæt omkring ejendommen således at gylleudkørsel på i mindre grad påvirker offentlig vej.

Der vil være 20 ugentlig lastbiltransporter til husdyrbruget og i perioder vil der være hyppige traktortransporter, f.eks. i perioder med markarbejde og høst. Det vurderes at disse transporter vil kunne foregå uden gene for de relativt få husstande som transporter passerer undervejs.

Trafiksikkerhed (Ind- og udkørsel fra ejendom samt transport til og fra ejendommen) ændres ikke idet der er gode oversigtsforhold ved indkørslen.

Kommunens vurdering:

Ansøgt projekt vil betyde uændret transport til- og fra husdyrbruget.

Døde dyr

Ansøger oplyser, at alle døde dyr bliver opbevaret under kadaverkappe, på befæstet areal, hævet fra jorden og placeret så direkte sollys undgås. DAKA kommer og henter døde dyrene førstkommende hverdag efter ansøger har bedt om afhentning.

Samlet vurdering af påvirkning af nabogener

Ringkøbing-Skjern Kommune vurderer, at de stillede vilkår, samt generel lovgivning og kommunens tilsyn med husdyrbrug er tilstrækkelig til at beskytte naboer mod væsentlige påvirkninger, som følge af husdyrbrugets drift.

Anvendelse af BAT (bedste tilgængelige teknik)

Forebyggelse og begrænsning af forurening på husdyrbrug skal først og fremmest ske ved anvendelse af bedst tilgængelige teknik herunder renere teknologi, f.eks. mindre forurenende anlæg, processer og råvarer.

BAT fastlægges ud fra en overordnet vurdering af, hvad der er teknisk og økonomisk muligt for de forskellige husdyrbrancher. Det er altså ikke den enkelte landmands økonomi, som ligger til grund for kommunens vurdering.

Vurderingen af BAT i §16a miljøgodkendelser skal ske i forhold til følgende områder:

Staldindretning

Opbevaring og udbringning af husdyrgødning

Anvendelse af bedste teknik til reduktion af ammoniakemissionen

I godkendelser og tilladelser til husdyrbrug med en samlet ammoniakemission på mere end 750 kg NH₃-N pr. år skal der fastsættes vilkår til opfyldelse af krav til den maksimale ammoniakemission ved anvendelse af den bedste tilgængelige teknik (BAT)

Miljøstyrelsen har udmeldt, at kommunerne ikke skal anvende BAT-konklusionerne, med de meget omfattende baggrundsdokumenter, ved fastlæggelse af bedste tilgængelige teknik. I stedet skal kommunerne anvende de regler i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen, der bliver fastsat med henblik på at implementere BAT-konklusionerne. Fra 1. august 2017 er der efter denne model fastsat en række generelle regler om BAT, der skal sikre denne implementering herunder bindende BAT-krav om ammoniakreduktion fastsat i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens bilag 3, regler om BAT i forhold til andet end ammoniak, generelle regler om miljøledelse mv.

Kravet til den maksimale emission af NH₃-N pr. år (BAT) omfatter hele husdyrbruget, men kravet til det enkelte staldafsnit afhænger af, om staldafsnittet betragtes som nyt eller eksisterende.

Miljøstyrelsen har udarbejdet emissionsgrænseværdier for ammoniak for de fleste typer af eksisterende stalde og nye stalde.

BAT-krav er i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen angivet som den maksimale ammoniakemission i kg NH₃-N pr. m² produktionsareal pr. år for de forskellige dyretyper og staldsystemer.

Ringkøbing-Skjern Kommune tager ved fastlæggelsen af BAT-niveauet for husdyrbruget udgangspunkt i disse emissionsgrænseværdier. Fastlæggelsen af BAT-niveauet sker i samarbejde med landmandens konsulent.

Emissionsgrænseværdi for ammoniak

BAT-krav opnåelig ved anvendelse af BAT for nye og eksisterende stalde:

Staldnavn	Navn på dyretype og staldsystem eller flexgruppe	Forudsætning for BAT-beregning	BAT krav ved ny stald (kg NH ₃ -N / (m ² · år))	BAT krav ved eksisterende stald (kg NH ₃ -N / (m ² · år)) ^c
Sengebåsestald	Malkekøer, kvier og stude. Fast drænet gulv med skraber og ajlefløb	Eksisterende staldafsnit	0,89	0,89
Sengebåsestald	Malkekøer, kvier og stude. Fast drænet gulv med skraber og ajlefløb	Eksisterende staldafsnit	0,89	0,89
Kalvehytter	Kalve, (under 6 mdr.). Dybstrøelse	Nyt (inkl. renoveret) staldafsnit	0,84	0,84
Kalvehytter 2	Kalve, (under 6 mdr.). Dybstrøelse	Eksisterende staldafsnit	0,84	0,84
Kalvehytter 3	Kalve, (under 6 mdr.). Dybstrøelse	Eksisterende staldafsnit	0,84	0,84
Velfærd	Malkekøer, kvier og stude. Dybstrøelse	Eksisterende staldafsnit	0,84	0,84
Velfærd	Malkekøer, kvier og stude. Fast drænet gulv med skraber og ajlefløb	Nyt (inkl. renoveret) staldafsnit	0,89	0,89
Velfærd	Malkekøer, kvier og stude. Dybstrøelse	Eksisterende staldafsnit	0,84	0,84

^c BAT krav ved eksisterende stald er tabelværdien for staldtypen. BAT kravet kan være lavere i den aktuelle situation, hvis der fastsættes vilkår til eksisterende stald i en tidligere godkendelse.

I ansøgningssystemet er der beregnet ammoniaktabet pr. produktion, som er opnåelig ved anvendelse af BAT på husdyrbruget.

Produktion	BAT krav Areal (kg NH ₃ -N / (m ² · år))	Korrektionsfaktor for udegående	Vejl. sum (kg NH ₃ -N / år)	Ansøgers forslag (kg NH ₃ -N / år)	Kommunens krav (kg NH ₃ -N / år)
(#712418) Malkekøer, kvier og stude. Fast drænet gulv med skraber og ajleaffløb	1896 0,89	1	1687		
(#712419) Malkekøer, kvier og stude. Fast drænet gulv med skraber og ajleaffløb	2412 0,89	1	2147		
(#712409) Kalve, (under 6 mdr.). Dybstrøelse	108 0,84	1	91		
(#712412) Kalve, (under 6 mdr.). Dybstrøelse	108 0,84	1	91		
(#712415) Kalve, (under 6 mdr.). Dybstrøelse	75 0,84	1	63		
(#712430) Malkekøer, kvier og stude. Dybstrøelse	170 0,84	1	143		
(#712431) Malkekøer, kvier og stude. Fast drænet gulv med skraber og ajleaffløb	586 0,89	1	522		
(#712427) Malkekøer, kvier og stude. Dybstrøelse	670 0,84	1	563		

Den vejledende BAT-emissionsgrænseværdi er beregnet til 5.306 kg NH₃-N/år for staldene. Emissionsværdien for opbevaringslagrene er 768 kg NH₃-N/år.

Det samlede BAT-krav for bedriften er derfor 6.074 kg NH₃-N/år.

Ammoniakemissionen ved det ansøgte projekt er ifølge ansøgningen 6.074 kg NH₃-N/år.

Den beregnede BAT-emissionsgrænseværdi er således overholdt.

Samlet BAT beregning			
	Stalde	Lagre	Total
Samlet BAT krav (kg NH ₃ -N /år)	5306	768	6074
Faktisk emission (kg NH ₃ -N /år)	5306	768	6074
Forskel (kg NH ₃ -N /år)	-	-	0
Vejledende BAT Overholdt?	-	-	Ja

Der er beskrevet følgende vigtigste anvendte virkemidler:

- Staldsystemer
- Opbevaring af husdyrgødning
- Management

Staldindretning

Sengebåsestald:

Kvægstaldafsnittet er etableret med fast drænet gulv med skraber og ajleaffløb.

Kalvehytter:

På ejendommen er der i alt placeret 3 områder til kalvehytter med dybstrøelse.

Velfærd:

På ejendommen er der 2 velfærdsstalde. Dyregruppen er malkekøer, kvier og stude der går på henholdsvis dybstrøelse og fast drænet gulv med skraber og ajlefløb.

Ringkøbing-Skjern Kommune vurderer, at det ansøgte projekt anvender staldteknikker, som er beskrevet i Miljøstyrelsens teknologiblade og som er BAT for husdyrbruget.

Opbevaring og behandling af husdyrgødning

Der henvises til afsnittet lagerregnskab og opbevaringskapacitet, side 23.

Det er Ringkøbing-Skjern Kommune vurdering, at det ansøgte overholder niveauet for BAT m.h.t. Opbevaring af husdyrgødning.

Management

I miljøgodkendelsen fra 3. november 2017 fremgår følgende:

- Ansøger er bevidst om at miljøet i den udstrækning det er muligt skal til gode ses, at der skal være en høj dyrevelfærd og at der ikke anvendes unødvendige ressourcer. (Godt landmandskab). Derfor vil af ansøger i den daglige drift blandt andet have fokus på følgende:
- Medarbejderne orienteres om, at ejendommen er miljøgodkendt, og det ansvar der følger.
- At bedriftens medarbejdere uddannes løbende.
- Ved kørsel med maskiner hvor der afsættes jord/husdyrgødning på vejene foretages der rengøring.
- At markdriften sker med udgangspunkt i udarbejdede mark-gødningsplaner hvor der optimeres både på mængden af gødning.
- Forbruget af vand, pesticider, energi og indkøbt foder, (registres i driftsregnskabet).
- Rengøring i og omkring siloer og bygninger foretages jævnligt med henblik på at minimere risikoen for lugt og for at der ikke skal opstå uhygiejniske forhold.
- Der bliver lagt vægt på høj dyrevelfærd. Blandt andet vil der blive brugt tid på opsyn, også udenfor alm. arbejdstid (aftenrunde), så syge dyr kan få behandling hurtigst muligt. Problemer i besætningen vil også i det daglige forsøges forebygget ved at de fysiske rammer for dyrene er i orden bla. Ved at dyrene sikres et tørt leje. Ansøger har tilknyttet dyrlæge. Dyrlægen kommer 4 gange om måneden.
- Forebyggelse af uheld og driftsforstyrrelser ved alm. opmærksomhed, og ved at medarbejdere i forbindelse med brug af maskiner tilser at tingene fungerer og at maskinernes afskærmning er i orden.
- Malkeanlæg for et hovedeftersyn af servicemontør minimum 2 gange om året, derudover kommer servicemontøren efter behov.

Alternativer og fravalg BAT

Alternative

Ansøger oplyser:

At det ansøgte projekt tager hensyn til naboer og omgivende natur og miljø og opfylder kravene til en effektiv Kvægproduktion.

Kommunens vurdering:

Kommunen vurderer, at det primært ansøges om lovliggørelse af eksisterende forhold. Det eneste nye er etablering af et nyt afsnit til kalvehytter med dybstrøelse med 75 m² produktionsarealer.

BAT

Ansøger oplyser:

Idet der er tale om eksisterende stalde der har eksisteret i mere end 10 år, er der ikke installeret gylleforsuring.

Gylleforsuring er også blevet fravalgt, da den nyeste del af sengebåsestalden har fast gulv.

Kommunen vurderer, at ansøgningen lever op til BAT-kravene for denne type af husdyrproduktion. Det er derfor ikke påkrævet at anvende yderligere teknikker.

0-Alternativet

Det er Ringkøbing-Skjern Kommunes vurdering, at den øgede miljøpåvirkning, som følge af ansøgte projekt, ikke vil påvirke omgivelserne væsentligt (se den øvrige del af miljøvurderingen).

Det er endvidere, Ringkøbing-Skjern Kommunes vurdering, at de socioøkonomiske konsekvenser af 0-alternativet (fastholdelse af konstant produktionsniveau), vil være en begyndende afvikling af produktionen.

Samfundsmæssigt vil 0-alternativet, derfor kunne betyde færre arbejdspladser, dels på slagterierne, men også i virksomheder, såsom vognmænd, foderstoffer m.fl..

Det kan, som følge af 0-alternativ, forventes at samfundets indkomstdannelse mindskes.

Konklusion

Idet de lovpligtige afstandskrav og beskyttelsesniveauer er overholdt, vurderer Ringkøbing-Skjern Kommune at følgende kan lovliggøres:

- I eksisterende sengebåsestald lovliggøres 1.896 m² produktionsarealer med staldsystemet fast drænet gulv med skraber.
- I den eksisterende velfærdsstald lovliggøres 170 m² produktionsarealer med ny dyregruppe malkekøer, kvier og stude med staldsystemet dybstrøelse.
- I den eksisterende velfærdsstald lovliggøres også 586 m² produktionsarealer med staldsystemet fast drænet gulv med skraber.

- De nye kalvehyttet på 108 m² produktionsarealer lovliggøres.

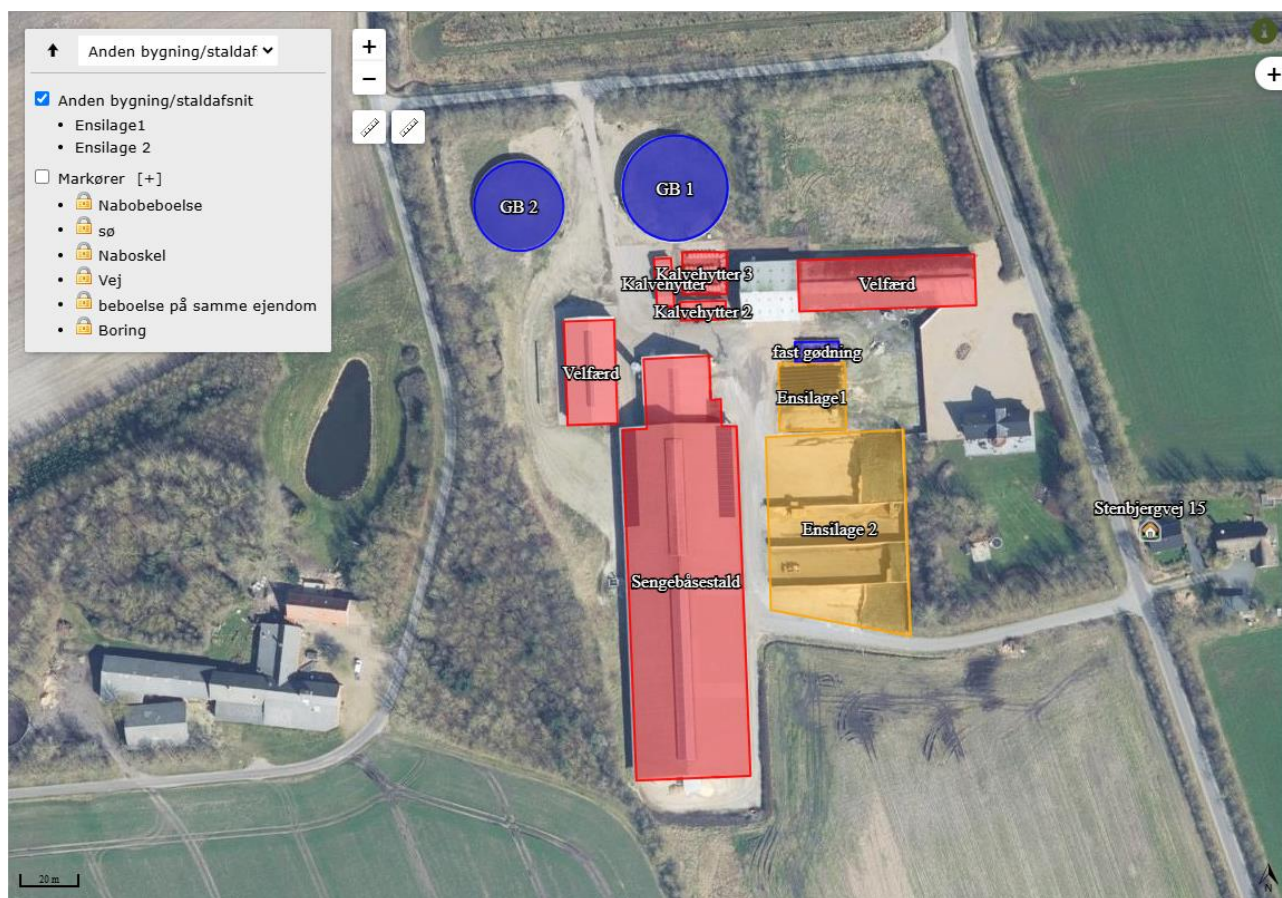
Baggrunden er, at det vurderes, at det samlede husdyrbrug ikke vil medføre en væsentlig genepåvirkning af naboer, Kategori 1-, 2- og 3-Natur samt landskabelige værdier og kulturmiljøer.

Derudover er det vurderet, at det samlede husdyrbrug ikke vil medføre en væsentlig påvirkning af § 3-områder, eller andre naturområder som er beskyttet mod tilstandsændring, fredet, udpeget som internationalt naturbeskyttelsesområde, eller særlig sårbar overfor næringsstofpåvirkning.

Endvidere er det vurderet, at det ansøgte projekt og det samlede husdyrbrug ikke vil have væsentlig virkning på de bestande af vilde planter, dyr (herunder Bilag IV-arter), eller deres levesteder, som de ovennævnte områder er udpeget på baggrund af.

Der anvendes den bedst tilgængelige teknik, til at forebygge og begrænse eventuel forurening.

Bilag 1: Bygningsoversigt

Bilag 2: Opbevaringskapacitet

Erklæring om opbevaringskapacitet

Undertegnede ejer indestår for rigtigheden af nedenstående oplysninger om den nuværende og ansøgte opbevaringskapacitet:

Ejer: Hedegaarden Aps, Stenbjergvej 10, 688 Tarm

Kommune: Ringkøbing Skjern Kommune

På baggrund af oplysninger fra ejer/forpagter om bedriften samt en faglig vurdering heraf og beregninger udført efter gældende normer og regler, attesterer undertegnede konsulent herved, at ejendommens opbevaringskapacitet efter udvidelsen er tilstrækkelig i henhold til gældende lov.

Beregning af produktion af gylle

		Ton pr. årssdyr	Ton i alt
450 St Race		33,1	14.895
110 Kvier		6,4	704
<i>I alt</i>			15.599
Fratrukket vand til beholder			- 0 t
I alt			15.599 t

Opbevaringskapacitet af gylle

	Beholder str.
GB 1	5.000 m ³
GB 2	3.300 m ³
Lejet kapacitet, 2.200+800+450 (Andrupsvej 2+Stenbjergvej 23+Lavstrupvej 12)	3.450 m ³
I alt	11.750 m ³

Svarende til opbevaringskapacitet til 9,0 måneders produktion.

Beregningen er udført af: Peter Salling Miljørådgivning november 2024

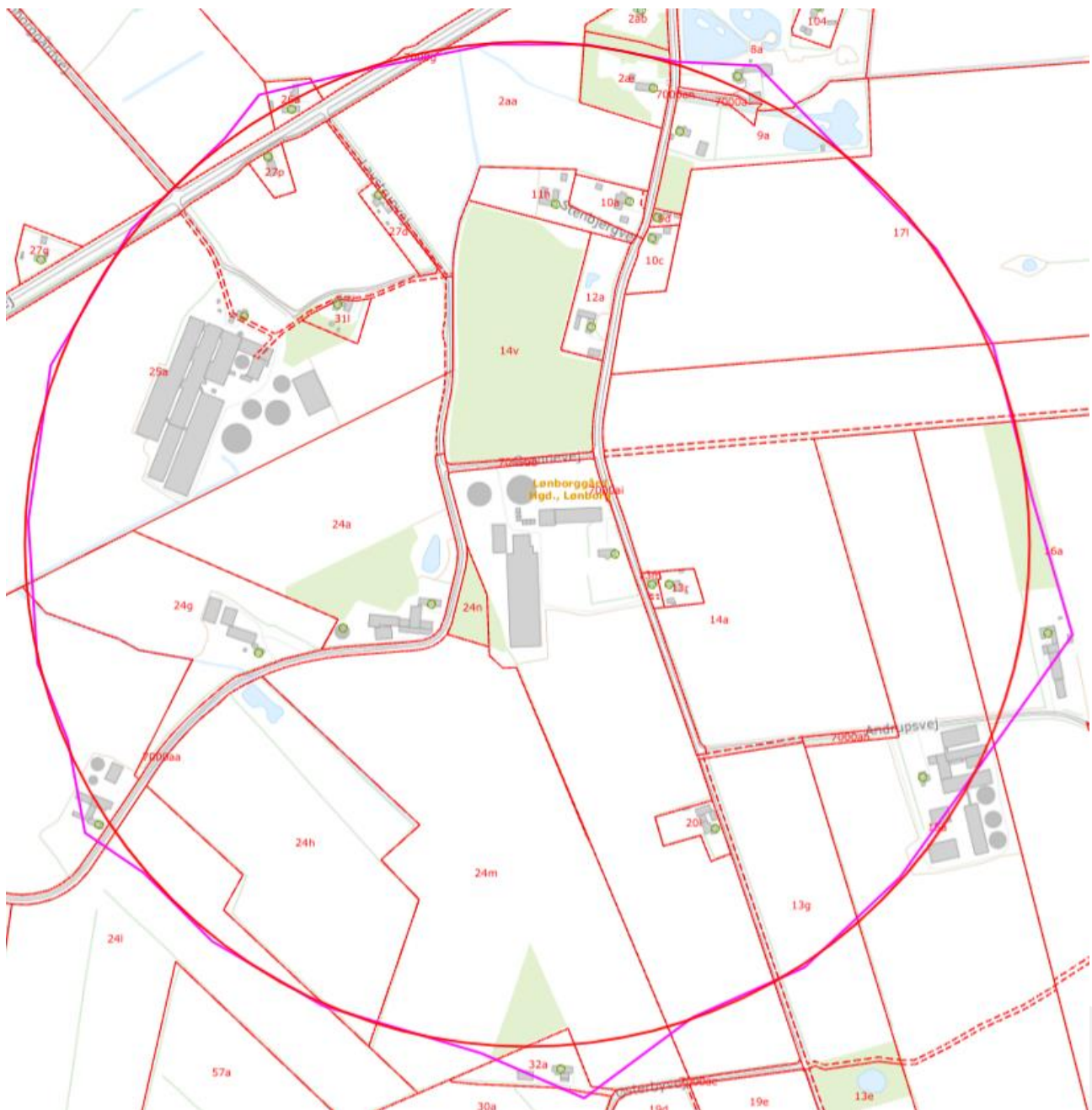
Underskrift/stempel:

Henvisninger: DJF beretning "Normtal for husdyrgødning - 2023"

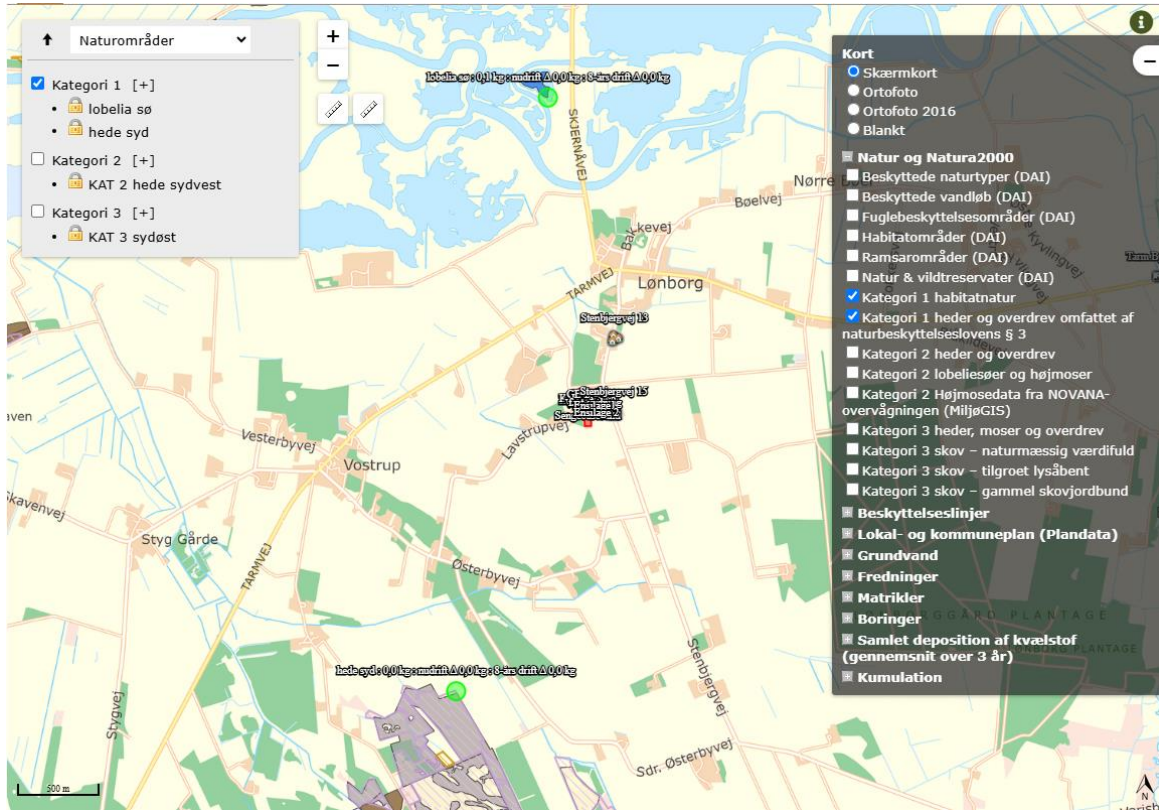
Bilag 3: Adresser inden for konsekvensradius

Der er foretaget nabohøring inden for konsekvensradius på 677,1 meter fra lugtcentrum af anlægget. På nedenstående kort er konsekvensradius indtegnet.

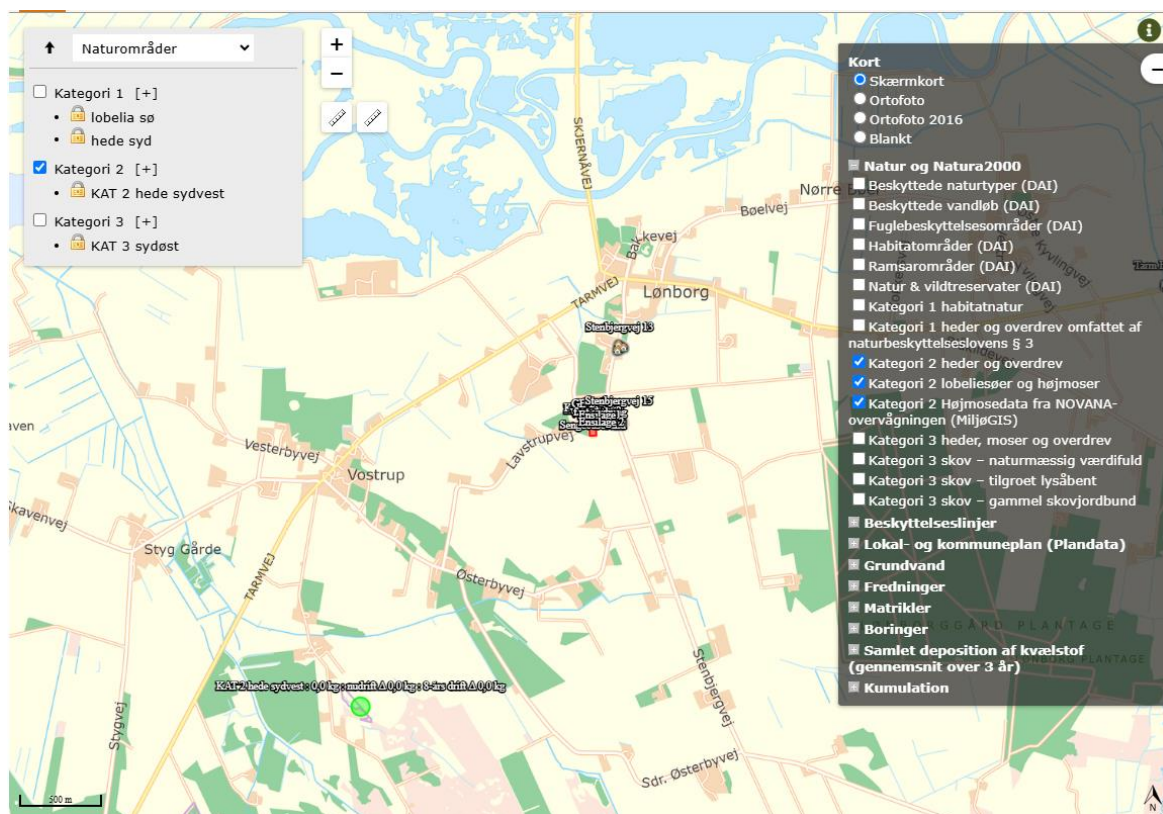

Bilag 4: Natur

Kategori 1-natur

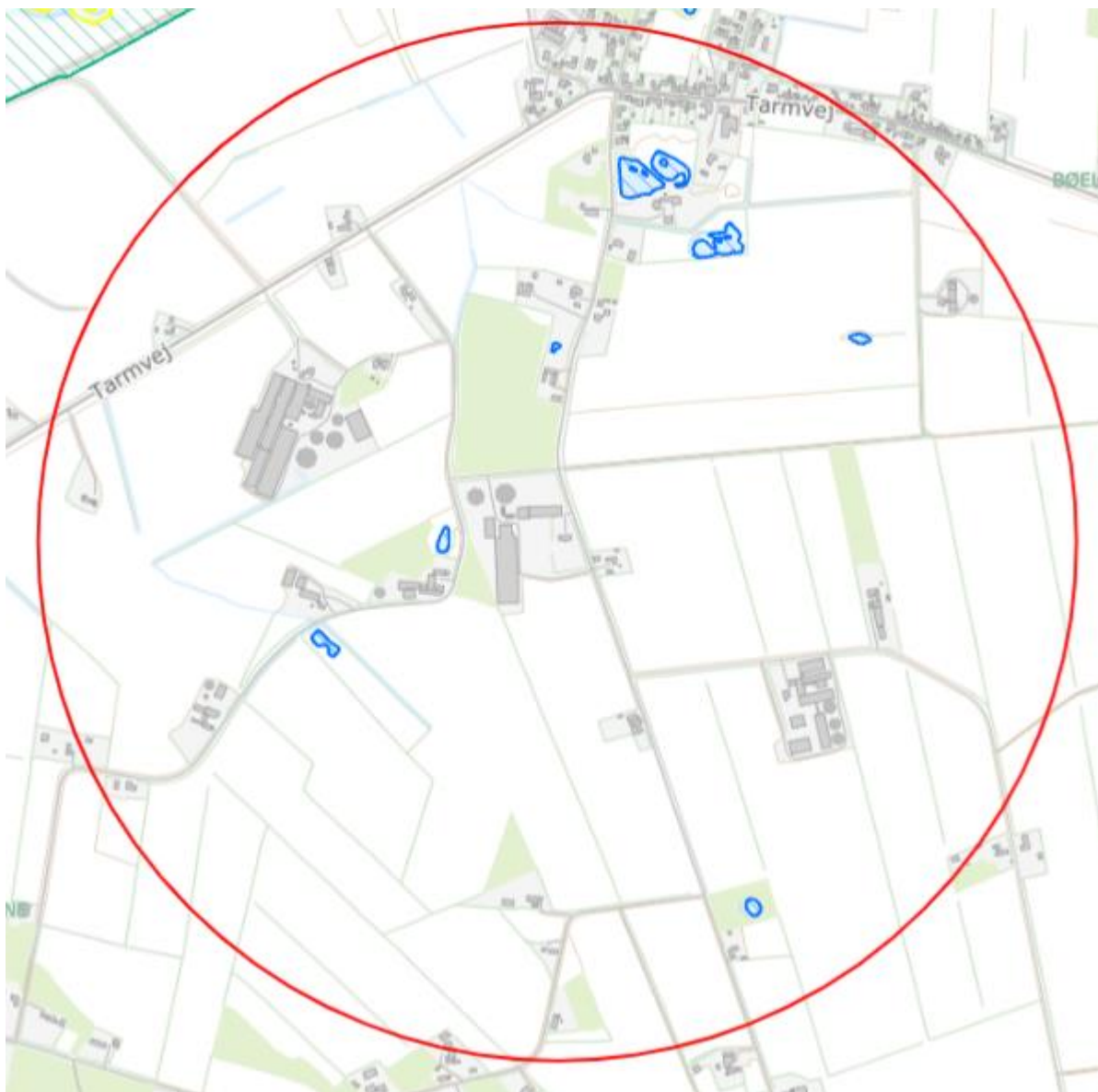

Kategori 2-natur

Kategori 3- natur (vandhuller/søer inden for 1.000 meter zone)

Bilag 5: Adresser inden for konsekvensradius

Bilag 6: Afløb

